

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 337.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, augusztus 30.

Kiverték a németek porosz földről az orosz.

Berlin. Poroszországi csapatok öt orosz hadtestet és három lovashadosztályt Gilgenburg és Ortelburg mellett három napos csatában megverték és a határon túl kergettek.

Kraszniknál új diadalt arattak csapataink.

Egy millió katona harcol Galiciában.

Ma szánk főbb közleményei:
Elzászból kivontak a franciák.

Az első tengeri ütközet.

Hősiesen elpusztult német hajók.

Északporoszországtól Boszarábiáig terjed a harc-tér.

Aradi önkéntes apollónók vizsgálja.

Tizenhétézer szerb esett el Va'jovonál.

Arad legtöbb adót fizetői.

Belgium német uralom alatt.

A hetedik veszteség kimutatás.

A Japán flotta harcol Csungtaunál.

Leszámolás Oroszországgal.

Arad, augusztus 29.

Keleti Poroszországtól Bukovina déli pereméig folyik a véres, óriási birok Oroszországgal. A francia hadterek felől, ahol már semmiféle tartóztat-hatja föl a németek diadalmas előrenyomulását és teljes győzelmét, ide szögezi izgatott várakozással a világ s ide tekintünk minden figyelmünkkel és egész lelkünkkel azoknak katonái a hatalmas kitörésű csatáiban küzdenek.

Napok óta tart a harc és előre láthatóan nehéz nekünk kell eltelni, amíg a küzdelemből a teljes döntő eredmény kibontozik. A harctéri jelentéseket olvasva, amelyek tárgyilagos, szigorúan szinte hangját különösen ki kell emelnünk, azokban egyetlen oly szót se találunk, amely nyugalanságra adhatna okot és amely képet támaszthatna bennünk afelől, hogy a harc eredménye teljesen a javunkra fog eldőlni. Hadseregünk balszárnya a kraszniki győzelményeit kihasználva, biztosan nyitotta előre az orosz területen. A közép jobbszárny a Galiciába előrenyomulva orosz hadtestekkel állja, minden gondanunk se kell: az a körülmény, hogy a küzdelemnek ez a rész mi területünkön folyik, legkisebb alapja se lehet az aggodásnak. Hiszen a német-francia mérkőzés sor- sorra változtatott, hogy a franciák a szászba, tehát német területre törtek be és a németek ott vívták meg velük a metzi ütközetet. Hasonlóképp a németeket nem nyugtalanítja, hogy az oroszok kelet Poroszországban, Königsberg irányában az ő területükre léptek. Olyan nagy, eddig talán el se képzelt méretű harcban, amely az oroszokkal szemben kifejlődött,

nem is lehet arra számítani, hogy az összecsapások végéig az ellenség területén fognak folyani, nem szólva arról, hogy esetleg a hadvezetés tudatos és fontos okokkal bíró irányítása lehetett az, hogy a döntő mérkőzés egy része itt, a reánk nézve alkalmasabb és smertebb terepen folyjon le.

A fontos és az örvendetes az, hogy az oroszokkal szemben álló csapatok minden részen fölényben vannak és sikeresen végzik munkájukat. A harc vonal legzsúfoltabb részéről ma már nagy győzelem híre érkezik. A németek Ostelburgnál öt orosz hadtestet vertek szét és ezzel hatalmas előnyt szereztek az oroszok fölött. Háromnapos, szíves csata eredménye ez, amelyet késztetés nélkül követni fognak a harc vonal további részén is az oroszok vesztései. A galíciai betörés visszaverése után, amiben alig lehet kétségünk, a monarchia hadserege az oroszokkal szemben ugyanolyan helyzetbe jut, mint a németek az elzászi csaták után, Franciaországgal szemben. A mi hátrányunknak ez talán a legnehezebb része, amelyhez azonban a siker minden kellékével fogtunk hozzá és amely meg fogja teremni a reáfordított fáradság és a kikerülhetetlen áldozatok gyümölcseit.

A feszült várakozás e napjaiban teljes önbizalommal, türelemmel, nélkül nézhetünk az ellenség elébe. Ezek, évtizedek óta fontos és áldozatkész előkészületek, amelyek következik be, a miről egyszer be kell következni leszámolunk Oroszországgal. Ségü hadvezéreink, kitűnő reit és szervezett, rettenthetetlen torsiágu és elszánt hadseregünk

siti minden gondolatát, erejét és harc-készségét ebben a korszakalkotó, az ország új jövőjét megnyitó véres munkában. És ez az erő, amelynek csapásait eddig is érezték a cár katonái, minden nehézségen, minden akadályon keresztül győzni fog!

Aradi önkéntes ápolónők vizsgálja.

(A Vörös Kereszt kursusának befejezése.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 29.

Julius 28-án kezdődött meg a Vörös Kereszt aradi fiókja által rendezett ápolónői kurzus, amelyet az aradmegyei kórházban nyitottak meg. A tanfolyam vezetője Zimmermann Károly dr. igazgató-őorvos; előadói: Löwinger Miksa dr. főorvos, h. igazgató, Lakatos Izso dr. nőgyógyász és az aradi kórház orvosai. Husz orvostanhallgató segédkezett, közöttük volt két hölgy: Bródy Mariska és Décsy Lenke.

A tanfolyamra az aradi társadalom minden rétegéből (számos munkásnő is) mintegy háromszázan jelentkeztek, de négy hét alatt az a szám százharmincnyolcra apadt. A mai délelőtti megtartott vizsga arra szolgált, hogy a négyhetes tanfolyam hallgatói megmutassák: mennyit sajátítottak el a sebészetből és ennek alapján oklevelet kapjanak. A mai vizsgán az előadókon, a segédeken és hallgatókon kívül megjelent Urbán Iván báró főispán a vármegyei Vörös Kereszt elnöke és Vásárhelyi Janka, az aradvárosi Városi Vörös Kereszt elnöknője is. A Vörös Kereszt választmányi tagjai közül többek közt megjelentek: Bródy Mariska grófné, Csernovics L. Adorné, Tisch Mórné stb. A vizsga helyülről szolgáló nagytartományi virágokkal földiszózták és kis táblácskákon ilyen felirásokat helyeztek el:

Eljen Zimmermann Károly dr.
a mi kedves mesterünk!

Haldoklók és születők.

Irom leveleket mindannyiunk helyett, akik szűk lenn délen, vagy fönnt északon tapossák a magasok rögöt, bujják a szakadékok és vizsárga, előre-mélyét, fekszenek hason lázas szöngő pernyújtott fegyverrel és fölöttük süvítő, ys. ellengéssel husuk elevenébe vágódik a golyó, mely valóságos fegyver golyója. Irom leveleket a minnesenyiük helyett, akik el kizsákmakott hetekig dennapi életből, puha ágy helyett nehezes oszondes földön alszanak, tiszta ruha helyett valami tapadó piszkokban járnak, a háromszóret valami kis lakás sablonos ebédleje helyett esit. Irom levelet falu udvarán költik el a mená adott már leveleket mindenki helyett, aki nem a csöpört a többi irni, nem ért rá irni, akit az a puska-gránát, feldarabolt a srappel, átütött egyver. Irom levelet megsabdalt az ellenséges fegyver által, halálos leveleket mindenki nevében, aki a halálhúzbesan hülatta, aki új gladiátorkérvost, ma, vagy borult szemmel indult utnak és azután elkékült holnap, holnapután, legkésőbb a hülő-hidegen tetszel, mely anyaföldbe még akkor is, ha addig csak szörb királygyilgostokat termett. Haldoklók nevében írunk, ha a híreket olaklók vagyunk akik itt az utcákat rójjuk, hogy legyen egy-két és életünk az orvosi és eldalolni a élvünk-per egy élettől. Halál orgonák, lüktető zenére a notázás száguldó vonalokat dobban a napjait éljük: egünk a háboru

A tanfolyamot vezető igazgató üdvözölte a megjelenteket és fölkerlte az elnököt s az elnököt: figyeljék a vizsga lefolyását, mert ebből megállapíthatják, hogy négy hét alatt a növendékek mennyit tanultak.

— Ami engem illet — mondta Zimmermann dr. — teljes nyugalommal mondhatom, hogy hallgatónk jól ki vannak képezve a betegápolásban és emberélet nyugalommal bízható rájuk. Mivel fizikai lehetetlenség sok kérdést feladni, tehát csak egy-egy kérdés föltevésével fogom dokumentálni a növendékek készségét.

Ezután megindult a hallgatók vizsgázatása, amely több órát vett igénybe. A kérdésekre adott feleletek a növendékek szép előhaladásáról és speciális tudásukról tettek jelentést. A vizsgán és a tanfolyam egész ideje alatt a következő hölgyek érdemelték ki a vezetőség különös elismerését: Baross Zsigáné, Berzeviczy Gizella, Binder Felicitás, Csermák Lolla, Darvas-nővérek, Fényes Kálmánné, Friedman Irma, Glück Erzszi, Gyurkovics Mária, Halász Lili, Jombárt Lajosné, Kállay Dalma, Kurzer-nővérek, Kádas Aranka, Lengyel Magda, özv. Nemes Gézáné, Weisz Betti, Vojszky Anna.

Az összes levizsgázottak névsora különben a következő:

Andrássy Gáborné, Báder Józsefné, Balogh Imréné, Bánfy Mariska, Baranyi Viktória, dr. Baross Zsigmoniné, Barla Kornélia, Bertalan Anna, Bertók Istvánné, Berzeviczy Gizella, Billiuh Miklós, Bíró Mariska, Braun Ferencné, Buri Antalné, Boár Mariska, Binder Felicitás, Bákési Juliiska, Bartha Jolán, Brenner Elemér, Czikora Ferencné, Csizér Mariska, Csörgő Margit, Cichiny Jolán, Csermák Lolla, Darvas Bella, Darvas Margit, Darvas Rózi, Darvas Zsuzsa, Delizotti Johanna, Demján Juliiska, Domokos Lidia, Eichenberger Anna, Eisler Dóra, Embó Barla, özv. Eisenbeil Antalné, Fényes Kálmánné, Fodor Aladárné, Fridmann Zszi, Fűredi Arabella, Fridmann Irma, özv. Főki Mályné, Gáll Etelka, özv. Gaigner Lajosné, Glück Erzszi, Goda Vilma, Groza Mariska, Gyurkovics Sándorné, Gér Mariska, Gál Viktória, Gyurkovics Mária, Halász Anna, Halász Etus, Halász Lilla, Jetykó Regina, Helfert Elza,

Hilló Margit, Hodák Vincéné, Hofirek Anna, Hofirek Vilmosné, Jakab Rózsi, Jombárt Lajosné, Kállay Dalma, Kardos Ferencné, Kellner Gusztávné, Kellner Lajosné, Kajtor Priscilla, özv. Köller Vilmosné, Kovács Mariska, Kozma Ilus, Kurozer Böske, Kurozer Margit, Krebsz Ella, özv. Kellner Józsefné, Konkus Zsófia, Kiss Margit, Kiss Rózsi, Kádas Aranka, Kasserer Béláné, Kemény Gizzi, Lengyel Magda, Majlát Leontin, Márki Klotild, Mészáros Jánosné, Miskay Katica, Mohaupt Franciska, Molnár Albertné, Molnár Erzsébet, Matusz Róza, Mihuc Juliska, Mihálovics Böske, Mittnacht Lujza, dr. Mannheim Zsigmondné, özv. Nemes Gézáné, Novák Julia, Irén, Novákovics Teréz, Olár Zsófia, özv. Pálffy Pálné, Pavlovics Rózsi, Perényi Ilona, Pfeiffer Emma, Pick Anus, Pinczés Józsefné, Petrilla Kati, Puchlin Berta, Rezes Etelka, Riger Stefánia, Ruza Eadréné, Salamón Pálné, Scheffer Ilona, Schmidt Elza, Sultz Józsefné, Simon Teréz, Somogyi Eszter, Schrám Jozefin, Steinfeld Ilona, Stern Nelly, Sztójka Anta, Székely Emilia, Székely Livia, özv. Szepesy Jánosné, Schmikál Ilona, Széplaki Etelka, Szabó Veronika, Sas Erzsébet, Tarnoczy Sándorné, Tóth Sarolta, Tschesch Rózsi, Tamás Emilia, Tóth Mariska, Ungár Imre, Vajda Lajosné, Vajnai Julianna, Virágh Böske, Wan der Wenne Emilia, Wátján Andrásné, Weiszbaum Matild, Weisz Betti, Vojszky Anna, Wurm Mariska.

A levizsgázottak névsorát följogják küldeni a Vörös Kereszt budapesti központjához, ahonnan karszalagokat küldenek le ezeket egy ünnepélyes ülés keretében később adják át az önkéntes ápolónőknek. Ez az aktus mintegy felavató ünnepély lesz. Az ápolónőket jobbra a tartalék kórházakban alkalmazzák majd. A most vizsgázottak közül ötven szeretnének elmenni a harctérre és ezt a szándékukat bejelentették a Vörös Kereszt budapesti központjának. Zimmermann dr. szerint egyelőre nem valószínű az elutazásuk, mert a harctéren még elég hiányos ápolónők működnek.

A vizsgán hallottakkal a vendégek teljes mértékben meg voltak elégedve és úgy a tanfolyam fáradhatlan buzgalmu vezetőjének, mint az előadóknak elismerésüket fejezték ki.

szaszszinü-pirosából vér biborába és a halál feketeségébe öltözött. Névssorok jönnek, táviratok sötét hullái szároganak és akármit riad a lépcsőről-lépcsőre diad: harsogó kürt, akár-hogyan lobog előre a régi dicsőség zászlója: kicsi családokban, csendes szobákban, sápadt női arcon mégis csak a zokogás az elvesztettért, a kétkedve-zó végső remény sirása a sebesültért és a vörre könyeződnék a legdrágább női kincsek, a szemek . . .

Becsdes kristályedénybe ellene gyűjteni minden esőpp ilyen kicsurranó nyelvet és mégis azt mondani: kár a könyvekért csak sírni nem, csak elérzékenyülni nem, csak széharapni az ajkat, fölvetni a fejet, nem nézni se jobbra, se balra, még a saját lelkünkbe se az egyetlen utja, hogy reszketés nélkül elszorulás nélkül végigvágatassunk a még re- váró háborus hónapokon. Ezekre hullanak a kezrek? El kell nézni a halottak száma föl- Azt vesztjük el, aki közel állt szívünk, drága volt? Harapd össze a szédát keményen, egyet igyekezz zúgó fejedben fölidézni: a lehet annyi halál, hogy új életek ne nőjjenek fölé.

Meghalni? A testhüvely már a halál ereiben megkezdte új életét és a lelki lény ki lép szabadon láncokat, köteleket, formákat le. val talán épen új életre, igazi életre ébredt el a földi álmoból. Meghalni? És nem mindegy, hogy husz évvel utóbb valami csuf, kinzó, gödő betegséggel megy-e, vagy most egyszerre egy srappelsziláuktól, egy jó kozákdárdától. Meghalni? Mi az az egy-két-tíz-száz-ezer halál, milliónyi millió földi, számlálhatatlan földön kívüli, a mindenséget betöltő léttel szemben. Meghalni? Hát jelent ez a kis egyéni elbucsu-

zás valamit, amíg a földön friss, úde gyermek-arcokat nevetnek, boldog lelkecskéket növekednek, gyarapodnak, kicsi embervirágok virulnak. Meghalni? Attól tartok, hogyha minden ember tisztán látná át halálát és a végtelenbe nyúló, minden betöltő életet: attól tartok, hogy mind vigan és dalolva adnánk át helyünket az utánunk növekedőknek.

Hiszen minden szépség, minden jószág, minden ígét ott van bennük a drága életcsöppekben, kicsiny virágokban, akik bimbózó, feslő életük kristályszirmait csak rájunkt tul, csak mi utánunk bontják ki teljesen. A fekete-vörös gyász napjaiban a fehér-piros gyermekarccok és a fehér gyermeklelkek adnak üdítő erőt az élethez és — gondolkodónak — ők adnak erőt — ha úgy kell fordulni a sorsnak — a halálhoz is. Ó a gyermeklelkek!

Valami furcsát, elandalítót, csak verses rimet, ringató sorokban megírható látiam ma este. Arnyas, sötéternyős villanylámpa égett a szobában és fehér fénytányérja odaborult az asztalra, amely mellett két szoszke fűrtü fücska és egy hamvasszőke, meghajló fejű asszony húzódott össze. Mintha érezték volna, hogy kevesen, kevesebben vannak, hogy valaki hiányzik közülük, hogy egy hely — az apáé, a családíró üres . . . Üres már hetek óta, pedig máskor egy este sem maradt az. De most — Most apuká messze jár, szürkéskék egyenruhát ford, furesz sapkát, amelynek vékony arany szírnőjába hervatag tölgyfagaly fűződik; derekáról sárgás Krézijról portepés kard oszrómpöl, alát fábori-látszó, irattáska, iránytű veri, színtele felszerelés — és — és feje körül, drága kör körül halálók árnyai járnak.

Havi százezer koronát adnak az államtisztviselők a katonák családjainak.

- A tisztviselőegylet határozata. - Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 29.

A magyar állam tisztviselői szintén részt kérnek a hadbavonultak hozzátartozóinak támogatására megindult országos akcióból. Hogy ily irányú nemes működésük egyöntetű legyen, az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete, mint az összes állami tisztviselők hívatott képviselője, annak módzatait következőkben határozta el:

Önkéntes tisztviselői adó révén, mely a VIII. fizetési osztályig a fizetés egy százalékával, azonfelül másfél százalékával minden állami tisztviselő kötelezőleg hozzájárul az országos segélyalaphoz. A havonként így begyűlt összegek a Magyar Általános Hitelbank budapesti intézetéhez: A hadbavonultak családtagjainak országos segélyező bizottsága számlájára küldendők be.

Az ily kép az egész országban befolyó összeg körülbelül havi 100.000 koronával gyarapítja a segélyalapot.

Felhívja az állami tisztviselői kart, hogy a városok és községek segélyakciójában részt veendő ily célból, az illető hatóságoknál önként jelentkezzenek. Elmunka hivatali lelkiismeretességgel végezve nagyjertékű a közre, mert a legszentebb forrásból egybegyűlt közpénznek igazságos megosztását és igazán gyümölcsöző befektetését teszi lehetővé...

Különösen pedig munkaalkalmak felderítésére, vagy a közpénzek révén található munkaalkalmak megteremtésére szólítja fel a tisztviselői kart, hogy a serdülő nemzedéket ne alalmaznaszedésre, de munkára szoktassa.

Az állami tisztviselők országos egyesülete a határozatát Tisza István gróf miniszterelnök jóváhagyólag a legnagyobb örömmel vette tudomásul s megengedte, hogy a felajánlandó hozzájárulás könnyebb beszédés és kezelés végett minden hó elején a hivatali főnökök által hivatalból levonható legyen.

Az országos tisztviselő egyesület határozatait lelkes hangú felhívás kíséretében az or-

- Aludni gyerekek - küldte őket a szemével lelkébe néző, befelé mélyedő szöke asszony. - Aludni!

Es - mint illik - engedelmesen készültek. Szöke, beüzstöztözött fejcsékek odahajoltak a jó mama kezére, fölemelkedtek a drága, szép, jóságos anyai szájhöz, de azután nem indultak meg apró, kopogó léptekkel a kis ágyak felé, hanem odasettenkedtek a sarokba, ahol szökre kapaszkodva fölvergődtek egymásmellé és a falhoz hajolva odanyomták puha, illatos, forró és őszinte szájacskájukat egy vonalakkal, pontokkal telerajzolt nagy papírlapra: egy friss, fehér térképi pontjára, amely már kicsit megbarnult, elszinesedett az - úgy látszik - sűrűn reákerülő esőoktóktól.

A kicsik elkopogtak ágyacska szobájukba és én álmélkodva néztem utánuk, kérészőn szép mamájukra.

- Hogy mi volt ez?

Valami fájdalom, valami madonnai, valami megadó mosolyra vonaglott az asszonyi száj, amikor megszólt:

- Maguktól találták ki a kicsikék. Tölem kivallatták, hogy mutassam meg: hol van az apuka, milyen tájon jár. Megmutattam és megjegyezték. Azóta minden este idejáznak lefekvés előtt, hogy megcsókoltassák azt a helyet - legalább a térképen, ahol az apuka jár.

O hány kótetet tudnék bírnani apróságokkal, amelyek szebbek minden világtörténelmi eseménynél, kis megfigyelésekkel, amelyek porszemekként hullanak szét Porszemekként? De hiszen épen az a halál-halála, az élet-élete: hogy mi sem porszem, amit nem érzünk arról a legkisebb porszem is tud tudni a legkisebb porszem. Tul tud nővérem és gyermekemmel csókval... Rendre.

szág minden hivatali testületének megküldötte s az első részletkérdéseinek intézésére vidéki köreit kérte fel. Aradon e tekintetben Schwajgert Péter az itteni állami tisztviselők köre főtitkára intézkedik s ad kellő utbaigazitást. Ugyanott kaphatók aláírási izek is.

A magyar állami tisztviselők, kik békés időben is mindig a magyarság, a közérdek és közigazság jegyében végeztek nemzetserősítő munkájukat, ez elhatározásaikkal fölemelőn méltó példáját adták mélyseges hazaszeretőknek és honfiúi kötelezettségeiknek.

A percentuális hozzájárulásnak különben historial értéke van. Ennyivel szállította le ugyanis annakidején a kormány a tisztviselők kérésére, az eredetileg 30/100-ra tervezett nyugdíjalapjárulékot.

Hadseregünk veszteségei.

7. veszteségkimutatás.

(Közölttetett 1914. augusztus 26.)

Tisztek:

Neumann Gyula tart. hadnagy 35. L. gy. e. elesett. - Njegovan hadnagy 13. ul. e. 4. sz. könnyen megsebesült.

Legénység:

Barudanow Demeter 6. gy. e. 14. sz. megsebesült. - Boreza Wasyl 13. ul. e. 1. sz. súlyosan megsebesült, hadifogságba jutott. - Berkiela Péter tisztí szolga 35. L. gy. e. megsebesült. - Bezubka János tartalékos káplár 35. L. gy. e. megsebesült. - Bidniak Mihály ővezető 35. L. gy. e. megsebesült. - Börsök János tartalékos közlegény 6. gy. e. 14. sz. könnyen megsebesült. - Borodij Péter ővezető 35. L. gy. e. megsebesült. - Buczak Jónás pottartalékos 35. L. gy. e. megsebesült (a legénység bemondása szívt. elesett). - Burko Fed pottartalékos 19. L. gy. e. 6. sz. megsebesült. - Chold közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Chomaj János káplár címzetes szakaszvezető 19. L. gy. e. 6. sz. megsebesült. - Chorostecki Antal tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Csokás Mátyas közlegény 6. gy. e. 14. sz. megsebesült. - Czornomaz Péter közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Danilowicz István közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Dendiuk József pottartalékos népfelkelő-csendőrkiegészítés Mikolajow Brody mellett (1877) Galicia, Sokolowka megsebesült. - Didyk Mihály pottartalékos 35. L. gy. e. megsebesült. - Dlugosz közlegény 36. L. gy. e. elesett. - Dolynny István pottartalékos 35. L. gy. e. megsebesült. - Dyminski András közlegény 19. L. gy. e. 8. sz. megsebesült. - Dyc Falop pottartalékos 35. L. gy. e. megsebesült. - Dziuban Timót tartalékos közlegény 19. L. gy. e. 5. sz. megsebesült. - Džaba János pottartalékos 35. L. gy. e. megsebesült. - Gesiorek közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Goral Piotr közlegény 19. L. gy. e. gyalogezred 6-ik század megsebesült. - Gorniczki tizedes 35. L. gy. e. megsebesült. - Grabowicz tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Greszouk Mihály pottartalékos 35. L. gy. e. megsebesült. - Gajunka Péter századkürtős 19. L. gy. e. 8. sz. megsebesült. - Hermann György pottartalékos 6. gy. e. 9. sz. megsebesült. - Hetmási közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Hewak Gregor pottartalékos 19. L. gy. e. 7. sz. elesett. - Hewkow pottartalékos 35. L. gy. e. megsebesült. - Horban János 19. L. gy. e. 6. sz. megsebesült. - Hrycyk közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Ilkow ővezető 35. L. gy. e. megsebesült. - Ivasszow József pottartalékos 35. L. gy. e. megsebesült. - Jawnicz közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Jawny Onufrius tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Karpiak András tartalékos közlegény 35. L. gy. e. 8. sz. (Galicia, Trzierna, 1882) elesett. - Kedziera Ádám tartalékos káplár 19. L. gy. e. 5. sz. megsebesült. - Koldun Eliás tartalékos közlegény 19. L. gy. e. 5. sz. megsebesült. - Kosinski tizedes 13. ul. e. 4. sz. könnyen megsebesült. - Koszelowski közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Kowalczuk Iván pottartalékos, népfelkelő-csendőrkiegészítés Mikolajow Brody mellett (Galicia, Mikolajow, 1877) elesett. - Kowalczuk

József pottartalékos népfelkelő-csendőrkiegészítés Mikolajow Brody mellett (Galicia, Toporow 1875) hadifogságba jutott. - Kowalczuk Péter pottartalékos 35. L. gy. e. megsebesült. - Kozak ővezető 35. L. gy. e. elesett. - Kuczuda közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Kuczowski közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Kuroczka János egyéves önkéntes, címzetes tizedes 19. L. gy. e. 5. sz. megsebesült. - Labiak Ferenc tartalékos tizedes, címzetes szakaszvezető 19. L. gy. e. 5. sz., megsebesült. - Lysy közlegény 35. L. gy. e. elesett. - Marczynszyn Simon tartalékos közlegény 19. L. gy. e. 5. sz. megsebesült. - Matyas tartalékos tizedes 35. L. gy. e. megsebesült. - Mikolajewicz tizedes 35. L. gy. e. megsebesült. - Motowyo István ővezető, címzetes tizedes, népfelkelő-csendőrkiegészítés Mikolajow Brody mellett (Galicia, Mikolajow 1878) hadifogságba jutott. - Miszczuk ővezető 35. L. gy. e. megsebesült. - Nazarko Tivadar tartalékos ővezető 35. L. gy. e. elesett. - Neugebauer János egyéves önkéntes tizedes 35. L. gy. e. megsebesült. - Ochowicz közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Organista közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Otcowaky József századkürtős 35. L. gy. e. megsebesült. - Paras tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Parlocki Wojciech tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Pawlyszyn káplár 35. L. gy. e. megsebesült. - Pelcz Márton közlegény 6. gy. e. 8. sz. megsebesült. - Pihan András tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Podwalny Bazil ulánus, 13. u. e. 1. esk. hadifogságba jutott (megsebesült). - Pohodt Demeter pottartalékos 19. L. gy. e. 5. sz. (Galicia, Kotow 1888) elesett. - Politylo ővezető 35. L. gy. e. megsebesült. - Rekosink András közlegény, mikolajowi népfelkelő-csendőrkiegészítés Brody mellett (Galicia, Zawidze, 1878) hadifogságba jutott. - Rzeznicki Moric 19. L. gy. e. gépfegyverosztály (Galicia, Lemberg, 1892) elesett. - Sanciw Bazil ulánus, 13. ut. e. 1. esk. hadifogságba jutott (megsebesült). - Schneberg Izidor tartalékos közlegény 35. L. gy. e. elesett. - Sereda István közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Seretny József közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Sindrak Kázmér káplár 35. L. gy. e. megsebesült. - Siryi János Peter közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Skokun Iván pottartalékos 19. L. gy. e. 8. sz. megsebesült. - Smolchura Elek tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Snielski közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Sobkow György tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Sokolyk Waii pottartalékos 19. L. gy. e. 5. sz. megsebesült. - Sroka Péter közlegény 19. L. gy. e. 5. sz. megsebesült. - Stepkowski Simon közlegény, mikolajowi (Brody mellett) népfelkelő-csendőrkiegészítés (Galicia, Szczerowice, 1875) hadifogságba esett. - Sumyk András tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Swiderski József tartalékos káplár 35. L. gy. e. megsebesült. - Swilinski Boleslaw tartalékos közlegény 19. L. gy. e. 5. sz. megsebesült. - Syry káplár 35. L. gy. e. megsebesült. - Szabluk József pottartalékos, mikolajowi (Brody mellett) népfelkelő-csendőrkiegészítés (Galicia, Mikolajow 1873) elesett. - Szepucha András tartalékos káplár 35. L. gy. e. megsebesült. - Szegedi Demeter tartalékos közlegény 6. gy. e. 14. sz. megsebesült. - Szki Pál tartalékos közlegény 6. gy. e. 14. sz. könnyen sebesült. - Szopka István tartalékos közlegény 6. gy. e. 14. sz. megsebesült. - Szora Jozafát tartalékos közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Szymanski Mihály közlegény 19. L. gy. e. 6. sz. megsebesült. - Tarnawsky Mihály káplár 35. L. gy. e. megsebesült. - Terepa János tartalékos ővezető 35. L. gy. e. megsebesült. - Tkaczuk Dániel pottartalékos 19. L. gy. e. megsebesült. - Tokarski Sim közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Tódrás közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Werbicki János tartalékos tizedes, megsebesült. - Wilulok közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Zaleski közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Zaykowski közlegény 35. L. gy. e. megsebesült. - Zaykowski közlegény 35. L. gy. e. megsebesült.

Belgium német uralom alatt.

— Hírlapírók utazása az elfoglalt belga
várvalon mentén. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 29.

Röviden már megemlékeztünk arról, hogy a német nagyvezérkar megengedte a főhadiszálláshoz beosztott haditudósítóknak és fényképészeknek, hogy a német hadsereg által meghódított belga területen utat tegyenek meg és megtekinthessék a német tüzérség által diadalmasan és szédítő gyorsasággal megostromolt várakat. Bámulatos és szinte hihetetlenül hangzó képet adnak a német tüzérség csodás munkájáról és megkapó színekkel állítják elénk azt a gyorsaságot, amellyel a németek a meghódított területen alapos német rendet teremtettek.

A Berliner Tageblatt tudósítója részletesen leírja a német uralomban levő Lüttichet. A várost körülbelül egy német hadtest tartja megszállva. Az igazságügyi palotában rendezkedett be a német kormányzóság. Miután az elfoglalás első napjaiban megtörtént, hogy egyes házból, különösen a Pecheurs-quain lövéseket tettek a német katonákra. Ezeket a házakat földig lerombolták. Az Egyetem-téren is tíz házat gyújtottak föl a németek, mert a belga lakosság onnan reájuk lövöldözött. A további ilyen esetek elkerülésére a hadvezetőség Janssen lüttichi püspököt és még tizenöt társát elfogatta és tusznak őrizteté. A házakat teleragasztották a német parancsnokság plakátaival, amelyek azt adják tudomásul, hogy a tuszokat nyomban agyonlövök, ha a város lakói közül még egyszer lőnek német katonákra.

Miután a Maas lüttichi hidjait a belgák a város átadása előtt levegőbe röpitették, a közlekedés most azon az új hidon bonyolódik le, amelyet német hidászok két nap alatt vertek. Lüttichben egyébként nem láthatók az ostrom nyomai.

Hogy a Lüttichet védő erődöket, különösen a Loncint milyen rettenetesen elpusztították német tüzérek, arról már írtuk a Lohalanzeiger haditudósítójának leírásai alapján.

A Berliner Tageblatt tudósítója aután így folytatja érdekes és színes leírását az elfoglalt belga erődítési vonalon tett útjának:

— Lüttichtől Huy erősség felé vezet az országút. Itt is büszkén leng már a német zászló. Tovább mentünk Namur felé, ahová nem bevonulóban voltak csapataink. Egy erődön megtizedelt német zászlóalj, amely kevéssé előbb vívott kemény harcot a belga csapatokkal, dalolva masírozott az uton a Namur felé. Namurt ugyanúgy vették ostrom alá a németek, mint Lüttichet: nehéz tábort a tüzércsapatokkal, 31 centiméteres mozsarakkal és egy 42 centiméteres haubiccaal lötték az erődöket olyan precizitással, ami mindenkit bámulathatóra állított. Mikor Namurhoz érkeztünk, még mindig tartott a franciák és belgák menekülése. Minden belga katona a borjújában elrejtve egy polgári öltözetet hord, és ha menekülésre kerül a sor, akkor eldobja fegyverét, egyenruháját, civilruhába bujlik és úgy fut, azt színelve, hogy ártatlan, nem kommandós menekülő. Az ut mentén, a németek elhagyott katonái, jobbról-balról keverték a menekülő németeket a belgák fegyverek és egyenruhák között. A belga katonák ilyen módon minden ellenféltől elrejtve a halált megvetően a németek ellen harcoltak, sőt is a németeket is megölték.

melynek lakossága lövöldözött a németekre. A két községet emiatt szinte a földdel egyenlővé tették a német csapatok. Herve 500 házból csak 19 áll épségben. A megkímélt házakon érdekes föliratok hirdetik:

Ne löjjetek reánk! Jó szerencsét!

Kimélet: ártatlanok vagyunk.

A felelősség ezekért a belga kegyetlenkedésekért azokat terheli, akik fölfegyverezték a lakosságot. A belga tisztekről csak elismeréssel szólhatok: vitézek, hősiességek és kétségbeesett elszántsággal harcolnak csapataik élén.

Az untauglich, mint érték.

(Apróhirdetés a háborus időkben.)

Ti leányok, maradjatok pártába!

Igaz magyar nem ölelhet karjába...

Háborus időkben született ez a nóta. Nagyvennyolcat írtak akkor. Az volt a folytatása, valahogy: aki elmen, annak nem kell feleség, aki meg itt marad, az nem érdemel.

Föltámadt ez a nóta is, a másikkal együtt, amelyet szelvényben kennek: „mindnyájunknak el kell menni!” És önkéntelenül eszébe juthatott mindenkinek, aki egy budapesti lap mai számában ezt az ocsmány apróhirdetést olvasta:

Hadmentes főkönyvelő nagyobb
hozománnyal megköszölné. Főköny-
velőjelleg a kiadóhivatalba.

Főkönyvelő ur, untauglich főkönyvelő ur, — hát nem éri be az a szerencsével, hogy nem kell a halálmezőre menni, napok hosszát gyalogni, heteken át a szabad ég alatt táborozni és végül a golyó- és kartszáporban megfűdni, hanem értékesíteni a leányt, aki ezt a kedvező körülményt? Persze: a házulni való, ugynevezett partiképes fiatal ember, avaraszt bevonultak; ki tudja, ki jön vissza közülük? Az itthon maradt férj-jelöltek ázsiója miatt; és ön is, mint ilyen, joggal tart számot a „jobb hozománnyra”. Ötvenezer korona, százezer korona nem is lehet pénz, amikor olyan kevés a pénz a nőülendőkben. Pláne az olyanokban, akik a feleségnek sohase kell majd reszkálni a férj miatt, hogy mikor maradnak el az urától a tábori levelezőlapok és mikor olvassák a nevét a Verlustban...

Főkönyvelő ur, ha én leány lennék, inkább örök agszűzességre szánám magam, mintsem hogy az apróhirdetésre pályázzam. Nem tudom: lúdtalpa van-e önnek, viszeres csomója. A meina Körper-schwebelje, szűk melle. De a leány van, azaz ne dicsekedjék. A ki untauglich, nem való táborba és annak ninosen mit róhat, az az, hogy itthon maradt, a mi alatt a leány a tűzben jár. De kihasználni ezt az amugy is nyebb állapotot: egyenesen alacsony lélekre. Ez a tulajdonság pedig senkit sem tesz kívánó férjé.

Ti leányok, maradjatok pártában... Pihenjen most a házassági anyakönyv. Majd ha a nő és neje 8448 korona, Róth Zsigmond és len katonák hazajönnek és adja isten, hogy minél előbb Dániel 187169 korona, Róth Zsigmond és társai 152 korona, Koch Dániel 182988 korona, Ernő és neje 178880 korona, Pick Ernő, és Manó 47650 korona, Winkler József 183438 korona, Farkas Sándor, Ilona, dr. és Lajos 72697 korona, Múlek Lajos 17252 korona, Koszminski Károly és neje Gomorona, Fékves Dezső 178832 korona, Gyula és neje 1709 — korona.

Arad legtöbb adófizetői.

— Elkészült névsor. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 29.

Ma készült el Arad város adóhivatala a legtöbb adót fizetők lajstromának összeállításával. Az elmúlt esztendő válsága nem látszik meg a névsoron, mert legnagyobbbrészt ugyanazokkal a nevekkel találkozunk, amelyek az előbbi években képviselték Arad plutokrációját. A lajstromot közzemlére tessük és a tizenöt nap elteltével az igazoló-választmány veszi birtokába, hogy összeállítsa belőle a törvényhatóság-irillistáinak névsorát.

Neuman Testvérek 9649666 korona, Pártos Ernő dr. és Schaffer Vilmos 962948 korona, Néh. Andrányi Károly báró 785324 korona, Hermann Gyula 642673 korona, Goldschmidt Sándor 607933 korona, Weisz Márk és fiai 601089 korona, Bing Vilmos 589586 korona, Lengyel Manó és neje 435576 korona, Goldschmidt Miksa 515882 korona, Reinhart Gyula, Géza és Kálmán 475670 korona, Münz József dr., Bruck Vilmos és Hecker Sándorné 466408 korona, Lőcs Rezső és neje és Habereger Gyula 429264 korona, Domány József és fia 427092 korona, Schwarz Hermann és Adolf 423128 korona, Schwarz Hermann, Adolf és Weisz Izidor 74650 korona, Weisz Dávid és neje 408842 korona, Eles Ármín és neje 461233 korona, Hátori László dr. 393655 korona, Lészai Sándor és neje 393155 korona, Müller Gyula 356540 korona, Mihályi Gyula 385454 korona, Adler Andor és társai 375093 korona, Schuch Ferenc és neje 340568 korona, Gutjahr Mihály 331239 korona, Lustig Ármín és neje 327075 korona, Heitz Nándor és neje és társa Oberknéz Kosztáné 329566 korona, Reusz Sándor 297008 korona, Urmánczy János 292403 korona, Schwarz János és neje 289884 korona, Szabó Albert és neje 275786 korona, Szántay Lajos és neje 274617 korona, Tóth József 272601 korona, Demján Aurél dr. és neje 266014 korona, Reisinger Sándor és neje és Reisinger Ferenc dr. 262461 korona, Reisinger Ferenc dr. 55 — korona, Reisinger Sándor és Fodor Zsigmond 166086 korona, Reisinger Sándor és Ferenc 228528 korona, Kotsis Lajos és neje 253339 korona, Ráthy Viktor és gyermekei 245590 korona, Bing János és Bing Edéné 243616 korona, Kneifel Lajos és neje 240326 korona, Vanitssek Ferenc és Hoffmann Antalné 238220 korona, Stengl Andor, Lujza és Malvin 235296 korona, Stengl Andor 107988 korona, Nesnera Aladár, Ilona és Odón 233040 korona, Arnold Nándor 225627 korona, Szalay Antal 222838 korona, Hajós Árpád és neje 222330 korona, Kronstein Vilmos és Hajós Árpád 8055 korona, Kronstein Vilmos dr. 86903 korona, Tedeschi Viktor 218441 korona, Krémer József és neje 217070 korona, Kremmer Alajos 217067 korona, Horváth Sándor és neje 215304 korona, Eles Béla dr. és Géza 2122 — korona, Eles Béla dr. 122770 korona, Eles Béla dr. és Bing Hugó 68830 K. Bing Hugó 124760 K. Mairovitz Mór 205352 korona, özv. Verbois Adámné, Emília, Árpád, Mária, Nándor és Bukovecz Bella és Sándor 215580 korona, Verbois Adámné, Árpád és Nándor 81411 korona, Verbois Nándor és neje 57490 korona, Pozsgay Lajos dr. és neje 206332 korona, Pollák Vilmos és neje 204442 korona, Steiner Vilmos és neje 199896 korona, Rozsnyay József és 3 nővére 198840 korona, özv. Rixek Istvánné 198169 korona, özvegy Schwarz Jenőné és Löbl Gyuláné 193804 korona, Löbl Gyula 116250 korona, Nikolics Sándor 193541 korona, Fábry Sándor dr. 1902 — korona, Ottenberg Tivadar 1894 — korona, Heinrich Sándor 1890 — korona, Heinrich Sándor és neje 18448 korona, Róth Zsigmond és neje 18448 korona, Róth Zsigmond és társai 152 korona, Koch Dániel 182988 korona, Ernő és neje 178880 korona, Pick Ernő, és Manó 47650 korona, Winkler József 183438 korona, Farkas Sándor, Ilona, dr. és Lajos 72697 korona, Múlek Lajos 17252 korona, Koszminski Károly és neje Gomorona, Fékves Dezső 178832 korona, Gyula és neje 1709 — korona.

(Folyt.)

Áll a harc Oroszország határain.

(Második győzelmünk Kraszniknál. — Kiverték az oroszokat északi Poroszországból. — Galiciában még nincs döntés. — Törökország fegyverben.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, augusztus 29.

Csapatainknak augusztus 23-án megkezdett előnyomulása Krasznik felé hadseregünk offenzíváját az orosz had ellen megnyitotta.

Eddig az időpontig hadvezetőségünk gondja arra irányult, hogy az összes csapatok kifogástalan mozgósítását, tehát a határmentiékét is, valamint valamennyi mozgósított csapatait s az ezekhez tartozó katonai intézmények felvonulását az esetleg tervezett zavarásoktól megóvja.

Ha a galíciai felvonulási terepet szemügyre vesszük, úgy találjuk, hogy a határzóna teljesen nyílt, az ellenséges akciót meg nem nehezíthető. Ehhez járul még az a körülmény, hogy az oroszok már hosszabb idő óta erős csapatokat összpontosítottak a határon, amelyek aránylag nagy tömegű lovassággal is rendelkeztek s különben is hadseregük mozgósítását korábban rendelték el, mint mi.

A tényezők figyelembevételével hadvezetőségünk számára nem kis feladat volt biztosítani felvonulásunk kifogástalan keresztülvitelét. Hogy a felvonulás teljesen sikerült s semmi néven nevezendő zavart nem szenvedett, igazolja az alkalmazott rendszabályok célszerűsége. Nagyon fontos volt e tekintetben a felvonulási vonal helyes kiválasztása, habár itt alkalmas is adtunk az ellenségnek, hogy határunk egy kis — a felvonulás számára tulságosan alkalmatlan terepü — részére lépjen.

Az oroszok ugylátszik most — egy kis kíséssel — megkísérelték, hogy ezt a rájuk nézve némileg kedvező körülményt kihasználják. Tulságos hosszú késelemük azzal magyarázható, hogy habár a mozgósítást előbb kezdték, felvonulásukkal nem tudtak készen lenni.

A végül mégis megkezdett orosz offenzíva a Dnyeszter és Visztula közt történt, vagyis egy négyszáz kilométeres fronton. Hadvezetőségünk azonban kitűnően szervezett feiderítő szolgálataink által idejében értesült a tervezett orosz támadó mozdulatról s azt nem engedte véghez vinni, hanem maga ment át offenzívába. Ez az offenzív-mozdulat e hó 23-án kezdődött meg a balszárnyon Krasznik-Lublin irányában s a három napos dicsőséges kraszniki ütközethez vezetett.

Abban az időpontban, amikor balszárnyunk ezt az óriási eredményt elérte, centrumunk és jobbszárnyunk körülbelül a Rawa-Ruska—Zloczow—Tarnopol—Czernovicz vonalon állhatott. Ebből a vonalból és egész hosszúságában fejlődött ki 26-án a közelgő orosz hadserekekkel az a harc, amelyről a jelentések szórnak.

A harc még tart, de az összes jelentések, amelyek róla érkeztek, kedvezők. Különösen Krasznikig előnyomult bal szárnyunk vívott ki nagy eredményeket, most már másodikban az oroszok felett. Egy szomszédos csoport győzelmesen előrehaladva a Bug és Wjeprz között s ellenséges területen Zamose községet foglalta el. Centrumunk, amely ehhez a csoporthoz legközelebbi harcok, Rawa Ruskából és Zolkiczóhól offenzívába ment át.

Az egész hosszú vonalon folynak az operációk s a mondottakhoz még hozzátehetjük, hogy német szövetségünk offenzíven előnyomult, balszárnyunkkal teljes érintkezésben van. Örömmel szögezhetjük le a tény, hogy a mi

igaz oldalunkon van a szerencse s nem is fogja elhagyni derék, bátor csapatainkat.

Öt orosz hadtestet kiverték porosz földről.

BERLIN, aug. 29. A nagy vezérkar közli: Poroszországi csapataink Vindenburg tábornok vezetése alatt egy orosz sereget, mely öt hadtestből és három lovashadosztályból állott és amely a New folyó irányában nyomult előre, gilgenburg Ortelburg környékén három napig tartó csatában megverték és most üldözi az ellenséget a határon túl. Stein főhadiszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A második kraszniki diadal.

(Dankl tábornok a kraszniki győző.)

Budapest: Amennyire ma délben a helyzet áttekinthető, küzdelem még nem került döntésre. Kraszniknál győztes hadseregünk csütörtökön második csatát vívott s Niedzwicadusa magaslatait bevette. Oroszokat, hat különböző hadtestüknek tíz hadosztályát, újból megverte, egy tábornok, egy ezredes, három törzstiszt s 2000 ember elfogva, sok hadianyag zsákmányolva. (Táviróda.)

Budapest. A sajtófőhadiszállásról hivatalosan jelentik: Amennyire a helyzet ma délután áttekinthető, hadseregünk nagy küzdelme az orosz hadsereg főerejével még nem érte meg a döntésre, csak a Dankl Viktor lovassági tábornok által Kraszniknál győzelmesen vezetett hadseregnek sikereit lehet némileg áttekinteni. Az augusztus huszonhetedikén lefolyt második csatában, amelyet a Niedzwicadusa melletti magaslaton lévő megerősített hadállás hősiességű megrohanása koronázott, sikerült a Krasznik melletti visszavetett orosz hadsereget és odavezényelt erősítéseket összesen hat különböző hadtestnek mintegy tíz hadosztályát újból megverni. Egyik hadtestünk ebben a második csatában egy tábornokot, egy ezredest, három más főtitest, negyven tisztet és körülbelül kétezer embert elfogott és ismét rendkívül sok hadianyagot zsákmányolt. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Négyszázezer török katona Oroszország ellen.

Konstantinápoly. Az orosz határon körülbelül négyszázezer ember áll készen Enver pasa parancsára várva, hogy előnyomuljon. A német tiszték által kioktatott török hadsereg kitűnően fog operálni.

A kraszniki harcok hősei.

Kassáról jelentik: Tegnap délután érkezett az egyik kassai honvéd gyalogezred pótzászlóalj parancsnokságához az ezred segédtisztjéről egy hivatalos távirat, melyben tudatja, hogy Preinreich Gyula ezredes, ezredparancsnok, kedden a harctéren hősi halált halt.

Bécs, augusztus 29. Trautmannsdorff Adolf gróf dragoonisztát a kraszniki ütközetben el-esett.

Bécs, augusztus 29. Ma délelőtt 10 órakor az északi harctérről egy sebesültszállítmány érkezett az északi pályaudvarra. A kraszniki csatában sebesült meg mind a harminc, akik között négy súlyosan sebesült volt. Különböző kórházakban helyezték el őket. Blanka főhercegnő jóságosan érdeklődött valamennyi sebesült iránt, főleg Muckerl Ferenc százados iránt, aki a csatában súlyos fejsébet kapott, amikor csapata élén harcolt az első vonalban. Muckerl századost megsebesülés után szolgálja, Proloschky József golyózápor közepette a csatavonal mögé vitte és ott bekötözte sebeit, Blanka főhercegnő saját automobilján vitette a századost ennek lakására.

A galiciai harctér eseményei.

Sajtóhadiszállás, aug. 29. Lemberg helyzete az immár óriási arányokban mozgó háboruban egészen rendkívüli. Északról, keletről, délkeletről közelében milliók csatája folyik, szállítják a sebesülteket, hozzák a hadifoglyokat, a városban mégis teljes a nyugalom, mert a győzelemben mindenki bizik. Zúfolva vannak közönséggel a templomok, amelyekben a győzelemért könyörögnek, a zsinagógákban éjjel nappal isteni tiszteletet tartanak. A városba érkezett zsidók beszélik, hogy nagy orosz löveggyorsítottokat szállítanak, amelyeket a nap ujjongva fogad.

Döntő eredményekre azoabán rövid idő alatt alig van kilátás. Az ilyen grandiózus csatákban a döntés napokig, sőt hetekig is elhúzódhatik.

A kraszniki csata jelentősége csak most alakult ki a maga teljes valójában. Az orosz jobbszárny támadását megelőztük és az orosz csapatokat visszavetettük Zamoseig. A harcok főszínhelye északkeleti Galícia, ahol Zbrucz és a Dnyeszter között folyik az óriási csata. Centrumunkat az orosz tömegekkel szemben hetek óta sűrűítettük, csapataink kitűnő állapotban vannak, katonáink viléül harcolnak. A főhadiszállás teljes bizalommal várja a legközelebbi napok eredményeit.

Budapest, augusztus 29. A hadi szállásról hivatalosan jelentik az augusztus 26-ika óta dúló nagy csata tovább folyik. Csapataink helyzete kedvező. Az idő meleg és napos. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. A hadsereg főparancsnoksága ma délután két órakor közli: Az orosz hadseregen több nap óta döntő harcok vannak folyamatban. Amíg azon csapataink, amelyek a kraszniki harcban győztek, az oroszokat Lublin felé követik és egy szomszéd csoport a Bug és a Wjeprz közt ellenséges földön szintén győzelmesen előnyomulva a Zamose körüli területet foglalta el, más seregtettek a Lemberg-től északra, keletre és délkeletre levő területet Keletgaliciába betört erős ellenséggel szemben tartják. (Magyar Táv. I.)

Az Est tudósítója a sajtószállásról jelenti: Óriási csata van folyamatban a Masuri távaktól, északkeleti Németország déli részétől egész Orosz-Lengyelországon és Galicián át le Buko-

vinig és a besszarábiai határig a szláv sikokon és hegyeken végig. Az oroszok balszárnyunk offenzív támadása után szintén offenzívába léptek és a francia harctéri események ellensúlyozására főerejükkel a hó 26-án reánk vetették magukat, úgy, hogy a nagy mérkőzésben milliónál több ember küzd egymással. Seregeink balszárnya érintkezésben van a Censtochovo és Kaisból előrenyomult német csapatokkal. A nagy harc centrumunkban kezdődött. A centrum körülbelül Zlocovig terjed, a jobbszárny Huszjatinig. A legnagyobb munkát eddig a centrum balszárnya Krasznik vidékén végezte. Ellenséges haderővel Visztula és Bug között. Legerősebb nagy harc van folyamatban Bródy körül. Hadállásaink kedvezőek annál is inkább, mert a harc nagyrészt a gali-

cial területen folyik. Legnagyobb előnyünk túzárségünk abszolút fölénye.

Elfogott orosz aviatikusok.

Lemberg, augusztus 29. A Dziennik Polska jelent: Vasárnap délután, ép amikor nagyobb számú orosz hadifoglyszállítmány haladt át a városon, Szokál felől orosz aeroplán repült el a város fölött. Katonáink azonnal tüzeltek a repülőgépre, mely több helyen megsérült és Cedlev közelében kénytelen volt leszállani. A bennülő két tisztet, Martinev határőrpáncsnokot, valamint Mittresz hadnagyot elfogták és mint hadifoglyokat Lembergbe szállították. A repülőgépet, mely nem szenvedett nagyobb arányú sérülést, lefoglalták.

Tizenhétezer szerb esett el Valjevonál?

— Szerbiát éhínség fenyegeti. — Csapataink győzelmei a déli harctereken. —

Távirati tudósítás.

Szófia, augusztus 29.

A Südsi. Korrespondenz-nek jelentik: Hivatalos helyről Nisbe érkezett jelentésből a következő érdekes részleteket közölhetjük Szerbia belső bajairól: Azok a veszteségek, amelyeket a szerb hadsereg szenvedett az osztrák-magyar haderő részéről az ország belsejében erős lehangoltságot okoztak. Ez a nyomott kedv még fokozódott, amióta híre kelt azoknak a nagy diadaloknak, amelyeket a német és az osztrák-magyar csapatok a francia és az orosz haderő fölött arattak, bár a szerb kormány minden tőle telhetőt megtesz, hogy ezeket a diadalhíreket homályba burkolja.

Az a jelentés, amelyről szó van, diplomatai jellegű és hangoztatja, hogy mennyire hamisak a szerb főhadiszállás győzelmi hírei.

A háború következményei ijesztő világsággal jelentkeznek az országban. Szerbia, amely nem volt elkészülve erre a háborúra, már a háború elején is minden kelléknek a hiján volt, amióta pedig Görögországgal is megszakadt az összeköttetés, hiszen és konzervén kívül alig rendelkezik egyébvel. Különösen nagy a hiány az egészségügyi felszerelésben és az orvosokban. A sok ezerre rugó sebesültet az ország belsejébe szállítják, de ott nem részesülnek sem megfelelő elhelyezésben, sem kellő ápolásban.

Egészségügyi szempontból hajmeresztők itt az állapotok és valóságos járványfészkek keletkeztek. Tetemesen növeli a bajokat a határokról Nisbe özönlő bevándorlók tömege, mert lehetetlen a menekülteket elhelyezni. A lakások és az élelmiszerek ára fantasztikusan nagyra nőtt.

Keserű eselődést okozott a lakóságnak Oroszország magatartása, mert a nagy birodalom mindaddig csak néhány orosz tisztet, köztük Rehbern generális és néhány önkéntest küldött Szerbiába. Azok a vérmes és naiv reménységek tehát, amelyeket az orosz támogatás helyezett kilátásba, nem teljesültek. A diplomáciai jelentés végül kontatálja, hogy a szerb kormánynak komoly aggodalmakat okoz az országra zúdult bajok sokasága.

A Bolgár Távirati Ügynökség jelentti Nisból táviratozzák: A kormány hivata os kommunikében közli, hogy a Valjevó alatti harcokban tizenhétezer ember esett el szerb részről. Ezt a nagy veszteséget a kommuniké az

osztrák és magyar csapatokat ért állítólagos nagy veszteségekről szóló hamis közlésekkel igyekeznek enyhíteni.

Bécs, augusztus 29. A Neue Freie Presse-ben egy orvos részleteket mesél az augusztus 12. és 18-ika közt a montenegrói határon Avtovac közelében lefolyt harcokról. E szerint a montenegróiak átlépték a határmagaslatokat és elfoglalták azelőtt megerősített gadi esendörörlölyet. Augusztus 12-én a mieink azt a parancsot kapták, hogy ezt az őrhelyet ismét foglalják el és üzzék ki a montenegróiakat. Csapataink rohamlépésben mentek a kijelölt irány felé és a hegyoldalt 2300 méter magasságig a montenegróiak részéről egészen elfoglalva és megerősítve találták. A montenegróiak nagyon jó állásokban voltak, de nem volt tüzéségük, legfeljebb két-három ágyujuk, amivel azonban nyilván nem tudtak bánni. Ellenben rendkívül erős fegyvertűz alá fogták csapatainkat, de nem jól céloztak és golyóik nagyobbára tartalékjaink közé mentek, ahol azonban kevés kárt okoztak. Az öt napig tartó harcban mialatt a montenegróiakat elűztük és a határtőlük teljesen megtisztítottuk, mindössze egy tisztet és kilenc embert veszítettünk és harmincketten sebesültek meg. A montenegróiaknak a veszteségei azonban sokkal nagyobbak voltak. Pontosán nem lehetett megállapítani a számukat, mert minden elesettet rögtön magukkal vittek, amely tevékenységben különösen a nők tündek ki. Az orvos különösen kiemeli csapataink bámulatraméltó önmegtartóztatását és a tüzéségnek óriási tevékenységét. Az ellenség futva menekült az elfoglalt vidékről és derék csapataink lelkesedéssel rohantak utánuk. Csapataink mintegy 15 kilométernyire hatoltak be az ellenséges országba és feltartóztatlanul mentek volna tovább, ha nem kaptak volna visszatérésre parancsot. A tisztéknek nem kis fáradságába került a harcért lelkesülő katonákat felvilágosítani, hogy feladatunk most abban áll, hogy határainkat az ellenségtől megtisztítsuk és nem abban, hogy Montenegrót elfoglaljuk. Csapataink nagyon sok municiót zsákmányoltak. Megállapítást nyert, hogy az ellenség municiója szerb és francia gyártmányú. Az ellenséges csapatok csak kis részben voltak rendes katonák. Orosz és szerb tiszték vezényelték őket, de rosszul. A mohamedán lakosság a monarchiáért lelkesedik. Szabad lövészes csapatokat alakítottak és oroszlátként harcolnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Horváth Nusi az aradi színház új primadonnája Hódmezővásárhelyen újabb sikert aratott a Nemtudomka vásárhelyi bemutatóján. Horváth Nusi éneke és ügyes játéka sok tapsot aratott. Ugy látszik — írják a vásárhelyi kritikuskok — az új primadonna minden újabb fellépéssel nagyobb és nagyobb sikereket tud elérni.

* A föld kincse. (Szenzációs detektívregény az Urániában.) Egy izgatónagy detektívdrámát mutat ma be a színház. Egy milliókat rejtő bánya terve körül fordul meg az egész esemény, melyet a banditák minden áron kézre akarnak keríteni. Tervük sikerül, megszerzték a terveket és most egy grandiózus üldözés fejlődik ki a tolvajok és a bányatársaság hírneves detektívje között. Gyönyörű jelenetek követik egymást és az üldözés végig vezet bennünket soha nem látott tájakon, elvisz az indiánok közé, különféle kalandok játszódnak le szemünk előtt. Folyik az üldözés az expresszvonaton és motoros kerékpáron, léghajón és repülőgépen, vízen, szárazon és a levegőben egyaránt. Végre sikerül a rablókat elfogni és az egyiknél megtalálják a kincset érő terveket is. Az egész dráma messze túlszárnyalja a csekély jelentőségű, rossz és lehetetlen detektívdrámákat és minden tekintetben a legkiválóbbat nyújtja a nézőnek.

* A hős tiszt. (Szenzációs háború dráma az Apollóban.) A történelmi eseményok zajló zűhatagában élünk. Feszült idegeinkhez nem férhet más hozzá, mint a háború izgalmas hangulata. A mai nagy időkhöz stilszerű akar lenni az Apolló, amikor csaknem minden műsorára olyan képeket tűz ki, amelyek vagy a mostani európai háború véres epizódjait hozzák előnk, vagy a régebbi idők háborús emlékeit idézik föl. Vasárnap „A hős tiszt” című nagyszabású drámát mutatja be az Apolló. Ez a kép a háború minden borzalmaiba és fenséges látványába bopillantást enged. A hős tiszt, hogy a várat megmenesse, fölládozza az életét a körüli tragikum körül szövődik a dráma eseménye. A grandiózus háborús film mellett a vasárnapi műsoron kerül bemutatásra a „Kolostor falai között” című romantikus dráma is. Az előadások kora délutántól este 11 óráig tartanak.

* A B. Szalay Aranka és Békési Pál-féle zeneintézetben a beiratások az 1914—15. tanévre folyamatban vannak és egész nap eszközölhetnek az intézet igazgatósági irodájában (Szabadság-tér 7. sz. II. em.) A rendes előadások szeptember hó 5-én kezdődnek. 4792

* Az aradi zenekonzervatóriumban Szabadság-tér 21. a beiratások f. é. szeptember hó 1-én kezdődnek. Müttormüller József igazgató. 4681

* Beírások a Dr. Mezey- és Zay-zeneiskolában (Andrássy-tér 8.) megkezdődtek (naponként 9—7 ig.)

* Karhanek Ferenc hegedűtanár, a „Sefolk mesteriskola” abszolvense magánórákat ad. Cimo; Mikes-u. 38. 4799

* Mignon és Szevillai borbély legközelebb az Urániában. 5

* Európa és egyes államok háború térképei Kerpelnői kaphatók. 114

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 327
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 121
Nyomda	— — — — — 151

Áttörték a franciák védelmi vonalát.

— Százötven kilométerre Páristól. — A tönkrevert angolok. —

Távirati tudósítás.

Franciaország sorsa kezd beteljesedni: a német seregek veszedelmesen közelednek a büszke Páris felé. A nagy német vezérkar jelentései azt hirdetik, hogy a német csapatok mindenfelől diadalmasan nyomulnak előre és megverték, szétugrasztották nemcsak a francia csapatokat, hanem a segítségül érkezett angol sereget is. *Mindenütt megverték az ellenséget, amely mindenütt hátrál.*

A német csapatok Páris felé körülbelül félkörben állanak most. Legészakibb pontja a hadállásnak St. Quentin, legdélibb Epinal. St. Quantinnél érte a legszörnyűbb vereség a szövetséges angol-francia csapatokat, mert ettől a várostól északra teljesen szétverték őket a németek. St. Quantinen túl az egész vonalon visszavonult a vert sereg, csakugy, mint azok a csapatok, melyeket lenn, Epinaltól keletre vertek meg az előrenyomuló német katonák. Hogy mit jelent a németeknek a rohamos előrenyomulása, tudnunk kell, hogy St. Quantintól Párisig körülbelül már csak százötven kilométernyi utat kell megtenniük a német csapatoknak.

A németek kezére került Manonviller, a franciák legerősebb záróerődje, a mely Lunavilletől keletre van. Igen érdekes a győzelmet hirdető német jelentésekkel szemben az a francia hadügyminiszteri kommuniké, a mely a legutóbbi napok kudarcairól számol be, természetesen úgy tüntetve föl a dolgot, mintha nem is a nagy áldozatokkal járó visszaveretésről, hanem valami taktikai visszavonulásról lenne szó, de a megvert tábornokokat elkergetik a franciák és fejtelenség teljes.

Berlin, augusztus 29. A Lokalanzeiger egy eikke a következő megjegyzéseket fűzi a ma reggel közzétett győzelmi jelentéshez: a szövetséges hadseregek balszárnyán, Maubeuge mellett állottak az angolok, miután előzőn az erősségtől keletre egy angol lovasdandár már vereséget szenvedett. Az a körülmény, hogy a jelentés Cambrait jelöli meg, mint offenzív harc vonalunk északi végét, azt bizonyítja, hogy az angolok részére lehetetlen volt északra kitérni. Számadatok nincsenek megjelölve, minthogy azonban Kluck tábornok hadseregének az a feladata volt, hogy Maubeuge mellett támadja meg az angolokat, úgy véljük, hogy az angolok sokkal több csapatot szállítottak partra, mint amennyiről az újságírók értesültek. Az angolokat megvertük, csapataink azután Maubeugétól délkeletre körülvárva az ellenséget, újból megtámadták. Bülow és Hausen báró altábornagyok hadseregei a belga-francia haderőt, mintegy nyolc hadtestet a Sambre—Namur—Maas háromszögből Maubeuge mellett keletre szorították előre, anélkül, hogy az erődöt figyelembe vették volna, csak a szorosán sikerült előrenyomulás után indult meg Maubeuge ostroma.

Berlin: Frankfurter Zeitung jelenti Amsterdamból: Joffre fővezér a keleti hadsereg vezérkarának több tábornokát, tehetetlenségük miatt elbocsátotta és helyettük Pau tábornokot bizta meg alsóelzászi csapatok vezetésével.

Bécs—Budapest, augusztus 29.

Kiürltik Elzászt a franciák.

Róma: Frankfurter Zeitung jelenti: Joffre vezérkari főnökhöz utasítás ment Felsőelzász kiürítésére, mert minden haderő északon kell, hol a háboru sorsa eldől.

Páris: Poincaré elnöklésével ma Elysée palotában minisztertanács volt, amely kiáltványt adott ki a francia néphez, melyben elismeri, hogy nagy csaták vannak és hogy a németek betörték az ország területére. Dalcassé kijelentette újságírók előtt: ha Németország Franciaországot legyőzné, ezt túlélni nem tudná.

Az angol és német flotta harca.

(Elsülyesztett cirkálók.)

Berlin. Tegnap több modern kis angol cirkáló és negyven angol torpedózúzó bukkant fel Helgolandtól északnyugatra levő beszögelés előtt. Heves egyes harc fejlődött ki, melyben a kis német cirkálók erélyesen nyugat felé nyomultak és több erős cirkálóval harcra kerültek. Ariadne hajónk, melyet két csata hajó nehéz tűzéréssel lövöldözött, dicsőséges harc után elsülyedt, de legénységét, 250 emberét megmentették. A 187. számú torpedónaszád és egy kis cirkáló, melyet tíz torpedózúzó hevesen lövöldözött, elsülyedt. A parancsnok elesett, legénység nagy részét megmentették. Köln és Mainz cirkálók harc közben elsülyedtek. Legénységeiket angolok mentették ki. A megmentett legénység 9 tiszt 81 emberből áll. Angol hajóknak nagy károkat tettünk. (Táviróda.)

BERLIN. A Wolf-ügynökség jelenti: Helgolandhoz közel a német flottának kis része az angol flotta egy részével megütközött. Három kisebb hajó elmerült. Angol jelentés szerint az angol hajók közül egynéhány megsérült. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Csingtaunál harcol a japán flotta.

Rotterdam: Orufants jelenti a hónap 25-ről: Japán flotta Csingtau körül harcolban van.

Angol-német harcok Afrikában.

London: Reuter ügynökség jelenti: A németek délnyugati Afrikában megtámadták a fokföldi gyarmatot.

Franciák a veszített osatákról.

Genf augusztus 29. A „Temps“, amely a belgiumi nagy útközvet három első napját kommentálja, beismeri, hogy a franciáknak nem sikerült az egymillió katonából álló német vonalon keresztül törniük és hogy ennek következtében kénytelenek voltak fedezeti állásaikba visszavonulni; az a reménység tehát, hogy ezt a háborút egy elhatározó sikerrel nyissák meg, a franciákra nézve meghiusult. — A „Journal des Debats“ így ír: Véres harcok után Belgiumban lévő offenzívánk kénytelen volt lemondani arról, hogy a németek vonalát áttörjék. Ez határozott kudarc. Joffre tábornok helyesen cselekedett, hogy abbahagyta a harcot,

Harcok a levegőben.

Berlin, augusztus 29. Egy lüttichi harcok a Kölnische Zeitunghoz intézett levelében a többi között a következőket írja:

Augusztus 17-én nem nagy magasságban fejtünk fölött egészen jól megfigyelhettük egy francia biplán harcát egy német Rumpler-Taube készülékkel. Amikor a francia a szemhatáron megjelent, lőttünk rá, de nem találtuk el. E közben mintegy száz méternyire közeledett, de ekkor a Tauberól a német aviatikus nagyszerű lövése eltalálta a gépját. A francia biplán ekkor leszállt, de a benne ülők — több francia tiszt — még a levegőben agyonlőtték magukat.

Bécs, augusztus 29. A Zepplin léghajó mára virradó éjszakán ismét bombákat dobott Antwerpen városára, mi által óriás pánik támadt. Az egyik bomba a gázgyárra esett, a melyet szétrombolt. A fél városra sötétség borult. Az utcákon rengeteg kétségbeesett és megriadt ember volt, a léghajóra rá is lőttek, de eredmény nélkül, a Zepplin eltűnt az éjszakában.

mielőtt egy nagy vereség ért volna bennünket. Így rendezett sorokban vonultunk vissza védekező állásainkba. — Az „Echo de Paris“ szerint a belga hadjárat azért hiúsult meg, mert előbb be kellett várni, amíg az angolok partra szállanak, aminek azonban már tíz nappal előbb meg kellett volna történnie.

Páris, augusztus 29. (Rómán át.) A hadügyminiszter egy kommunikéje augusztus 27. éjjel 11 órai kelettel a következőket mondja:

A Vogézekben Sant Dié mellett a franciák hátrálni voltak kénytelenek. A németek St. Diét, mely nyílt város, bombázták és kifosztották. A Vogézekben Nancy mellett a francia offenzíva öt nap óta megszakadt. A németek vesztesége jelentékeny. Nancytól délnyugatra egy három kilométer hosszú vonalon 2500 elesett németet találtak. Vitrimont környékén egy 4 kilométeres vonalon pedig 4500 halottat. Longwyt, egy nagyon régi erődöt, amelynek helyőrsége egy útból állott, aug. 8. óta bombázták, míg végre ma 24 napi ellentállás után kapitulált. A helyőrség fele elesett, vagy megsebesült. D'Arche alezredest, Longwy kormányzóját hősi magatartásáért a becsületrend tisztjévé nevezték ki. A Maas mellett a franciák több német támadást nagy erővel vertek vissza s egy zászlót zsákmányoltak. A namuri mobil belga védő csapatok és az őket támogató francia ezredek visszavonultak a francia vonalra. Északon az angol hadsereg, amely fényesen ellentállt a túlerős támadásoknak, kénytelen volt egy kissé hátrább vonulni. Tőlük jobbra a francia seregek megtartották állásaikat. Az antwerpeni csapatok offenzívájukkal több német hadosztályt foglalkoztattak és lekötöttek.

Rommá lőtt belga város.

Bécs: A Wiener Allgemeine Zeitung jelenti Berlinből: Az antwerpeni helyőrség egyik megkísérelt kirohanása közben, Löwen belga város lakossai, nyilván összebeszélés alapján, megtámadták a német hadseregeket. A város ezért súlyosan megbűnhődött: teljesen össze-lövöldöztek és majdnem egészében a földdel tették egyenlővé.

Berlin: (Wolff-ügynökség.) A lakosságnak a német csapatokra való lövöldözései miatt rommá lőtt Löwen város elpusztításáról a Vossische Zeitung haditudósítója a következőket jelenti: Löwen lakossága, mely addig békésnek mutatkozott, hirtelen a házak összes ablakából, pinceablakokból és háztetőkről, fegyverekből és pisztolyokból sűrű golyózápor-

ral borította el az utcákon lévő mit sem sejtő német őrségeket, csapatokat, valamint a keresztülvonuló katonaságot. Azonnal borsalmas küzdelem keletkezett, amelyben az egész polgári lakosság résztvett. Csapatainknak hamarosan sikerült urrá lenni a dühöngő lakosság fölött. Sajnos, ez orvtámadásnál igen sok német vér ömlött ki. Az őnfentartás parancsolja, hogy az a súlyos bűn, melyet Löwen városának lakossága elkövetett, azonnal és könyörtelenül megtalálja bűnhődését és így valószínű, hogy ma a régi műkincsekben gazdag város már nem létezik. Kétségtelen az is, hogy Löwen városa lakosságának támadását a hatóságok szervezték és hogy a támadás hivatalos lett volna az antwerpeni csapatok kitérését támogatni, mert mindkét esemény pontosan ugyanabban az időben történt. Feltehető, hogy a belgák most már észretérnek és hogy az utóbbi találság elveszi kedvüket a franktíreur harmód további folytatásától.

Megtagadta az engedelmisséget egy francia hadosztály.

Gentből jelentik: Párisi lapok azt írják, hogy a metzi esata elvesztését a francia hadsereg annak köszönheti, hogy egy teljes divízió megtagadta az engedelmisséget és ahelyett, hogy a parancsnok állásba előre ment volna, futásnak eredt. Gervais szenátor, akit a Matin arról megkérdezett, megerősítette a hírt.

Párisi válság tényegeti.

Rómából jelentik: A helyzet Párisban — a Tribuna értesítése szerint — válságos és minden pillanatban rendkívüli események bekövetkezéséről tartanak. A kormány minden külföldi lapot kitiltott Franciaországból, csak a Secolónak példányait engedik át a határon.

Ir lázadás Anglia ellen.

Páris. A Figaró írja: Írországból a különösen annak fővárosában, Dublinban, rendkívüli nagy az izgalom. A tömeg megtette, hogy egy angol ezred katonáit, akik a vasúthoz siettek, hogy hadtestükhöz bevonuljanak, az utcán megüldözték. A katonák kénytelenek voltak menekülni és csak akkor jutottak biztonságba, amikor a rendőrség védelmébe vette őket.

Igy sikerült ép bőrral szabadulniok. Az irak nagy tömegekben járják Dublin utcáit ahol az ir himnuszot éneklék, hol a skót katonákat szidalmazták. A dublini rendőrfőnök látva, hogy képtelen a nyugalom megőrzésére, lemondott tisztségéről. Írország déli részén nagy mozgalom van, amelynek az a célja, hogy a home rule megvalósulásáig külön írországi kormány alakuljon, ami az anyaországtól való elszakadást jelenti.

Az ulsteri önkéntes sereghez hasonlóan immár egy erős írországi önkéntes sereg is alakult, amely egyáltalán nem kerül el az összeköttetés még a rendes angol katonasággal sem. Ilyen összetűzés történt Dublinban, ahol az ir önkéntesek angol katonasággal keveredtek harcra, amely alkalommal a katonaság többször sortűzet adott.

Igen sok férfi, asszony és gyermek meghalt, valamint számos katona is megsebesült, mert az ir önkéntesek szintén használták a fegyverüket.

Pejacsevich miniszter francia fogságban. Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt táviratot kapott, hogy Pejacsevich horvát miniszterünk Vichyben lett hadifogoly és most Lyonba van internálva.

Hogyan vonult föl hadseregünk?

— A mozgósítástól az első ütközetig. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 29.

Roda-Roda, az ismert katonai író, aki mint a *Neue Freie Presse* hadi tudósítója vonult a harctérre, érdekes cikket írt lapjába hadseregünk mai helyzetéről. Az Aradi Közlöny már többször közölte a kitűnő író alapos szakértelemmel és színes tollal megírt cikkeit a alább ismertetjük legújabb cikkét is, mely méltán tarthat nagy érdeklődésre számot.

— A következőkben — írja Roda-Roda — megkísérlem az eddigi bevezető eseményeket és hadseregünk jelenlegi helyzetét nagy vonásokban vázolni, előre kell boosátanom azonban, hogy adataim nem a látszaton, nem is információkon alapulnak, inkább csak röviden össze akarom foglalni, ami július vége óta katonai téren történt és a jelenlegi szituációra vonatkozó feltevéseim saját mérlegelésem eredményei, amelyek ismét általánosan ismert adatokon alapszanak.

Július 26 án jelent meg a legfelsőbb parancs, amely elrendelte a hadsereg egy részének, kerek számban mondjuk a felének mozgósítását. Augusztus 1-én a részleges mozgósításból általános lett. Egyrészt július 28 ika, másrészt augusztus 4 ike számított az első mozgósítási napnak. Feltehető, hogy az egyes csapatok — a különböző közlekedési viszonyok szerint — a mozgósításnak hatodik és nyolcadik napja közt indulásra készen állottak. Az egyidejűleg behívott népfelkelők egy része átvette időközben a vasutak, katonai épületek őrsését, továbbá a pénzügyőrökkel és zsandárokkal együtt részben a határok védelmét is. A népfelkelésnek a határon való gyors mozgósítására külön előkészületek történtek, amelyek lehetővé tették már a mozgósítás első óráiban a népfelkelés szervezését. A határok első elzárását később gyalogos különítményekkel és lovassággal sűrűbbé tették, hogy a belső ország-részek mozgósítását ellenséges támadásoktól megvédjék.

A hetedik vagy nyolcadik mozgósítási napon megkezdődött csapataink felvonulása, ez a mozgósítás utolsó napján készenlében álló, az egész monarchiában szétszort, hadállapotban lévő csapatoknak kompakt masszává való egyesítését előzta. Az egyesített csapatoknak felvonulási területei egyrészt Délmagyarország, Szlavónia és Kelet-Bosznia, másrészt Galicia és Bukovina lehettek. A felvonulás rendszeren öt-hat napig szokott tartani, de egyetlen egy hadtestnek vasúti szállításhoz körülbelül kétszáz waggon szükséges; menetrendjüket természetesen jó előre meg kell állapítani a vezérkarnak a hadügyminisztériumban. Ezek a körülmények megmagyarázzák, hogy a mozgósítás utáni első hetekben miért nem történhettek nagy összeütközések az ellenséggel.

A határokon a seregeknek még szorosabb összevonása szokta követni a felvonulást. Ha már most innen is, onnan is határincidensekről jönnek hírek, ezek rendszerint csak azt jelentik, hogy az ellenség megkísérelte (egyéb-ként sikertelenül) a határbiztosítást áttörni és a csapatok felvonulásának nyugtalanításával a hadsereg harc képességét kisebbíteni. Nálunk, katonai körökben is, évekig beszélték arról, hogy nagy konakseregek közvetlenül a hadüzenet után betörhettek az országba. Ma, három hónappal a háború megkezdése után a konakseregek még nem mutatkoztak és teljesen ki is van zárva, hogy megjelenhessenek nálunk.

Ha a felvonulás bevégeződött, akkor megkezdődik az elővonulás. Rendszeren a hadviselő felek mindegyike offenziába akar lépni. Az orosz katonai irodalom mégis évek óta azt hirdette, hogy az orosz hadsereg nem a határon, hanem jóval távolabb, a birodalom belsejében gyülekeznek és állna fel. Majd arról beszélték, hogy Lengyelországot a Visztuláig fel kell áldozni, az offenzíva radikális ellenzői pedig azt tanácsolták, egész Lengyelországot ki kell üríteni és a hadsereget a keleti határon, Brest—

Litovsk és Ossowisz mögött kell gruppirozni. Hogy az orosz vezérkar e két terv közül melyiket fogadta el, az előttünk idegenek előtt nem ismeretes. De hogy Oroszország a galiciai határon tulságosan érzékenynek tartja magát és legközelebb visszavonul, az látható az eddig ismeretessé vált előkészületekből. Valószínűtlen azonban, hogy Oroszország Varsót és Ivangorodot is feláldozza, olyan várakat, amelyek közül legalább az elsőt épen a legújabb időkben nagyon megerősítette. Varsó kiürítésére katonai okokat alig lehet találni.

Még a Visztulától balra eső hadi színtér kiürítésével is az orosz hadseregnek ugyancsak fáradni kell, hogy ellenségeinek elővonulását feltartóztassa. A Miechow és Kielce közti ütközetek ezt célozzák. Az ilyen kisebb eseményeknek döntő jelentőségük nincs. Hívósen kell regisztrálni akkor is, ha seregeinkre nézve sikeresen folytak le (ami, mint ismeretes, megtörtént) és nem kell jelentőséget tulajdonítani nekik akkor sem, ha egyszer-mászor esetleg balul ütnek ki. Még egyes, izolált hadtestek ütközetei is akárhogyan folynak le, a végső kiemelésre csak annyiban folynak be, hogy ezt időben kitolják, vagy közelebb hozzák.

H I R E K.

Költök a háboruban.

(Gerhart Hauptmann válasza Maeterlincknek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 29.

Hauptmann Gerhart, a kiváló német író a Björnson Björn által Stockholmban alapított újságvállalat megbízásából egy cikket írt. A vállalat azért alakult, hogy a párisi, londoni és pétervári lapoknak a háborúról terjesztett hazugságaival száljon szembe. „A hazugságok ellen” a címe a nagy író cikkének, amelyet a világ összes lapjainak megküldöttek.

— Két fiamat küldöttem a harcba — írja Hauptmann. Az a háború, amelyet mi viselünk, amelyet ránk kényszerítettek, védelmi harc. Aki ezt vitatja, az az igazságon erőszakot követ el. Nézzétek meg az ellenséget, az északi, a keleti és a nyugati harctéren. Várszövetségünk Ausztria Magyarországgal nem más, mint a szövetséges országok őnfentartása. A közünkbe nyomták a fegyvert és mi addig nem tesszük le, míg istennek és embernek be nem bizonyítottuk szent igazunkat.

Ezután Maeterlinck ellen fordul, aki azt jelentette ki, hogy Németország letörése a kultúr-nemzetek kötelessége.

— Ezzel szemben — írja Hauptmann — rámutatok azokra a szörnyűségekre, amelyeket a bolgák a köztük lakó németekkel szemben követtek el. Biztosítom Maeterlinck urat, hogy Németországban senki sem óhajtja az ilyen kultúr-nemzet példáját követni. Mi inkább továbbra is „barbár németek” maradunk, akik előtt szentek a vennégszeretettünket élvező nők és gyermekek, még ha azok az ellenségek is. Biztosíthatom őt arról, habár tiszteljük is a francia-belga nyelv „magasabb erkölcsiségét” még sem vagyunk arra kaphatók, hogy belga lányokat, asszonyokat és gyermekeket a mi országunkban gyáván és kínzásokkal lemészárolják. A határokon áll a mi vértanuságunk: a szociálista a burzsoa, a paraszt, a tudós, a horcog, a munkás mellett és mindannyian német szabadságért, német családi életért, német művészetért, német tudományért, német haladásért harcolnak, teljes tudatában annak, hogy az a gazdag nemzeti vagyon, amelyért vérüket ontják, az általános haladás és emberiség fejlődését szolgálja.

Stein főhadiszállásmester.

(Akit a háboru világhírűvé tett.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 29.

A háboru a legismertebb személyiségek egyikévé tette Stein tábornok német főszállásmester nevét, akinek az aláírásával jelennek meg a németek nagyszerű hadi sikereiről szóló vezérkari jelentések.

Hogy ezeket a jelentéseket miért nem Moltke vezérkari főnök írja alá, azt egy berlini újság a következőképen magyarázza meg: Békében a „hadserg vezérkarának főnöke” áll a német vezérkar élén és közvetlenül alája van rendelve a főszállásmester. A vezérkart kifelé a vezérkari főnök képviseli, aki ez okból maga írja alá az összes iratokat. A háboruban aztán megalakítják a főhadiszállást, amely átveszi az összes hadműveletek fővezényletét. Ide lép be a „tábori sereg vezérkarának főnöke”, a békében szerepelt szállásmesterek állása megszűnik és a háboru tartamára „főszállásmestert” neveznek ki és ez ebben a minőségben a vezérkari főnök első segéde. Az ő feladata az, hogy a vezérkari főnököt mentesítse minden olyan munkától, amely nem függ össze közvetlenül a hadműveletekkel.

Rendesi és ellenőrzési-különösen a nagy főhadiszálláson a vezérkar belső szolgálatát és vezeti az irodát. Gondoskodik arról, hogy a vezérkari főnöknek a legfőbb hadur által jóváhagyott javaslatait és elhatározásait parancsok és utasítások alakjában az alárendelt seregpáncsokhoz és közigazgatási hatóságokhoz eljuttassák. Ez lehetővé teszi a vezérkari főnökre nézve, hogy egész tevékenységét feladatának, a hadműveletek vezetésének szentelhesse. 1870-ben Podbielsky volt a német főszállásmester, aki ép úgy, mint most Stein tábornok szerkesztette és írta alá a nagy főhadiszállásnak a nagy nyilvánosság elé szánt táviratait. Podbielski jelentéseiben akkor minduntalan előfordult ez a mondás: „Párisban semmi újság”, mely valósággal szállóigévé lett és egészen nevéhez fűződött.

— Adományok a főispáni hivatalban.

Urbán Iván báró főispánnál az elmúlt héten, augusztus 28-tól 29-ig a következő újabb adományokat és gyűjtéseket szolgáltatott be a hadbavonultak hátramaradt családtagjai részére: Reisz Józsefné (Alsósimánd) gyűjtése 30 K., Csukay Gyula kisjenői főbíró újabb gyűjtése 239 K., dr. Prekupás Illésné gyűjtése 35 K., Mácsa község újabb gyűjtése 73'60 K., Tagányi Sándor dr. adománya 100 K., Nagyiratos községi jegyző gyűjtése 81'66 K., Kürtös községi jegyző gyűjtése 246'50 K., Szineke község 10 K., Páros Gyula dr. kir. tanácsos, igazgató-főorvos 50 K., Gyulavarsándi községi jegyző gyűjtése 59'30 K., Szentleányfalva községi jegyző gyűjtése 92'04 K., Kisjenői főszolgabíró III. gyűjtése 28 K., Issekutz Marcell dr. és neje 50 K., Mayerhoffer Lajos gyűjtése 77'30 K., Momák Flóris jegyző adománya 40 K., Ópécskai előjárók gyűjtése 304'50 K., Tózmiske gyűjtése 18'50 K., ifj. Wittmann Ferenc gyűjtése 124 K., Mondorlaki jegyző gyűjtése 176'88 K., Ujpanáti jegyző gyűjtése 100 K., Szabadhelyi jegyző gyűjtése 84'88 K., Gyulavarsándi jegyző gyűjtése 59'50 K. Az augusztus 22-ig befolyt összegekből Urbán Iván báró főispán az Aradi Első Takarékpénztárban 11.190'50 koronát, az Arad-csanádi takarékpénztárban 4014'69 és 8052'14 koronát helyezett el, úgy, hogy az eddigi gyűjtés az e héten érkezett kétezer koronán felüli összeggel meghaladja a huszonöt-ezer koronát. — Ezen a héten különben Urbán Iván báró főispánnál külön gyűjtés indult

meg a Vörös Kereszt céljaira is. Erre a következő összegek érkeztek be: Nagyhalmágyi vöröskereszt egyesület pénzügyi alapvagyonából 135'34 K., Éleki vöröskereszt egyesület alapvagyonából 500, Körösböckényi vöröskereszt egyesület alapvagyonából 108'82, Borosjenői Vöröskereszt egyesület alapvagyonából 3000, Zimmermann Károly dr. igazgató-főorvos úpolónői tanfolyamon gyűjtése 116'30, az aradi egy és kétfogatu bérkocsisok társulata 100, Almáskamarás község 20, Medgyesbodzás község 263'76, Borossobesi járás főszolgabírája 875'60, Pécskei főszolgabíró, Suhajda Antal gyűjtése 89'50, Falszeghy András 1'26, Nagyhalmágyi főszolgabíró gyűjtése 34'90, Heiszler József kúrtasi birtokos 100 korona.

— A magyarországi román politikuskok és a háboru. Az Aradi Közlöny beszámolt arról a tervről, amelyet a magyarországi román politikuskok egy része vetett föl. Tudvalevőleg azt tervezték, hogy a román komitő tagjainak aláírásával kiáltványt intéznek a román néphez, a kiáltványban megmagyarázzák, hogy mi kényszerítette a háboruba Ausztria-Magyarországot és hogy ezzel az országgal teljesen közös érdekei vannak Romániának, tehát Románia semmiestre se foglaltat állást ellenünk. A szép tervet azonban sajnos *mar nem lehet megvalósítani*, mert időközben a komitő öt tagját behívták a zászlók alá és ők nem írhatnak alá olyan kiáltványt, amelynek bármilyen vonatkozása is van a bel- és külpolitikával. Az itthon maradottak attól tartanak, ha a felhívás alatt valamennyi komitő tag nem szerepel, az félreértésekre s félremagyarázásokra adna alkalmat.

— Az új vizsgálóbíró. Domokos László aradi vizsgálóbírónak a nagyváradi táblához történt illetéktáblai bírói kinevezésével a vizsgálóbírói tisztség befűlése az aradi törvényszéknél aktuálisná vált. Az igazságügyminiszter — mint a hivatalos lap közli — az aradi kir. törvényszék területére vizsgálóbíróvá Székely Jenő dr. kir. törvényszéki bíró, állandó helyettesévé pedig Rottár Sándor kir. törvényszéki bíró tisztségbe lépett. Aradi jogászok köreiben már várták és megelégedéssel vették tudomásul ezt a vizsgálóbírói kinevezést. Székely Jenő dr. idáig is helyettesítette a vizsgálóbírói és működésével a legelőkelőbb elismerést nyerte el mindentek.

— Nem engedti a miniszter a városi tanácsok fizetésrendezését. Arad város közgyűlése a tanácsok fizetésének rendezését a múlt évben alkotott állami törvényről liberálisabban akarta megoldani, amennyiben az állam általa az szolgálatba-be nem számított időt, a maga részéről honorálni akarta. A közgyűlés külön feliratban is kérte a belügyminisztert, hogy engedje meg ezt az előterést. A miniszter ma küldött leiratában azt válaszolta, hogy a kultuszminiszterrel történt tárgyalások eredményre nem vezettek és a város is köteles a törvény betűjéhez ragaszkodni. A fizetésrendezés nem lépheti túl az állami kereteket.

— A közszolgálatban állott bevonultak családjairól való gondoskodás. A tényleges szolgálatot már teljesített és bevonuló közalkalmazottak családjairól a ma fennálló szabályok és újabban kiadott 6233/914. M. R. rendelettel az állam gondoskodik. A tényleges szolgálatot még nem teljesített, de bevonuló közalkalmazottak családjairól, mint megbízható forrásból értesülünk, szintén gondoskodás fog történni.

— Letartóztatták Zangwillt. Londonból jött hírek szerint Zangwill leaolt, mert propagált az angolok háboruja ellen, Londonban letartóztatták.

— Hadba vonult városi tisztviselők fizetése. Arad város tanácsa több ízben foglalkozott a bevonult tisztviselők és alkalmazottak illetményeinek kiutalásával. Kilyényi József főszámvevő, tekintettel arra, hogy az állam a napokban rendeletileg intézkedett az ügyben, azt a kérdést intézte a tanácshoz, vajon a város nem teszi-e magáévé a rendeletben foglalt intézkedéseket. A tanács úgy határozott, hogy szeptember elsején csak azok fizetését utalja ki, akik családfenntartók, vagy pedig valamelyik rokonukat tartják el. A kérdés egységes rendezésére kiküldötték Vannay Gyula tanácsnokot, Green Nándor főkapitányt, Jegessy Károly dr. főügyészt és Kilyényi János főszámvevőt, akik javaslatot készítenek és ennek elfogadását a törvényhatósági bizottság közgyűlésétől kéri.

— Beírások a reáliskolában. Az aradi állami főreáliskolában szeptember 1-től 15-ig tartják a beírásokat minden hétköznapon délelőtt 9 órától 11 óráig azzal a megszorítással, hogy szeptember 1-én csak az I-es osztályba, 2. és 3. ikap pedig csak az alsó négy osztályba vesznek fel növendékeket. A beírás a tanulónak legutóbb kapott iskolai bizonyítványa alapján történik. Azok a tanulók, akik a múlt évi iskolai évben nem voltak növendékei az intézetnek, születés és ujjlenyomat bizonyítványt is kötelesek felmutatni. A beírás alkalmával a tanulók szüleiknek, vagy azok helyettesének kíséretében jelentkeznek. Fővételi díjak fejében összesen 17 korona 40 fillért kell a beírás alkalmával fizetni. A tandíj évi 48 korona, amelyet négy egyenlő részletben lehet fizetni legkésőbb október 15-ig, december 8-ig, március 15-ig azaz május 8-ig, míg pedig a m. kir. póstatárképzőutján. A szükséges befizetési lapokat a tandíjkezelő fogja kelte időben díjtalanul kiosztani és a szükséges utbaigazításokat is ő fogja megadni. A tandíjmentesség elnyeréséért legkésőbb szeptember 15-ig kell az intézet igazgatójához intézett és egy évvel nem régebbi szociális vagy vagyontalansági bizonyítvánnyal fölszerelt folyamodványokat bonyújtani. — Az előadások megkezdésének idejéről az igazgatóság hírlapok útján később értesíti majd a közönséget.

— A Nők Otthona és a bevonult katonák. A Nők Otthona lakói a beállásolt katonákat szolgálat, kenyérral, s. rrel, cigarettával, a vezetőség tával vendégelte meg. A hadbavonult katonák ott a helyezendő családjai részére Simon Tamásné 1 ágya, matrazot, 2 párnát, 1 paplant, 1 ágylót, 1 ágyluzatot, 1 pokrocsot, Knittel Lajosné 2 párnát, Dr. Marschall Lajosné 1 paplant, 2 ágypokrocsot. N. N. 1 paplant küldött, továbbá Purgly Jánosné 1 komar paradicsomot, Halmay Andorné 8 db sárgadinnyét, almát, zöldborsókat, kukoricát. N. N. 1 láda fűszereket. Mindezekért hálás köszönetet mond az elnökség.

— Az állami tanítóképző-intézet hat osztályu gyakorló elemi népiskolájában a beiratásokat szeptember 3-án délelőtt 9-12-ig tartjuk meg. Helyiség: pénzügyi palota. Andrássy téri tornater, földszint, jobboldali folyosó, 1. ajtó. A tanítóképző intézetben az előadások szeptember 15-én kezdődnek meg. Körülbelül 80-100 ifjunak lakásra és esetleg ellátásra lesz szüksége. Felhívom azokat, akik tanulókat lakni (esetleg ételt) (készen) föl akarnak fogadni, hogy a beiratkozásukat nálam bejelentés. Helyiség: állami tanítóképző-intézet, igazgatói iroda. Jelentkezni naponta 9-10 óráig lehet. Az igazgató.

— Gyász-émlékünnepély. Chorin Áron feledhetetlen emlékü főbíró lakói üdvölet vasárnap este egyegyed 7 órakor a színházban gyász-émlékünnepély lesz.

— Eljegyzés. Reich Gyula Arad főjegyző Weisz Márton novell lányát, Ceciliát. (Mind a két ön értesítés helyett.)

— Perselygyűjtés az állami pénztáraknál. Az állampénztári (adóhivatali) tisztviselők arad megyei szervezete elhatározta, hogy a személy szerinti önkéntes adózás felül gyűjtéssel is gyarapítja a behívottak családjai segélyezésére szánt alapot. E célból a pénztárak fizetőfülkéinél gyűjtőperselyeket állított fel. Mőzalmat indított egyben, hogy a gyűjtés a módját az ország összes (kb. 300) adóhivatalai is mihamarabb életbe léptessék. Követendő volna a népes példa az összes közpénztárak által.

— A „Chic Parisien“. Ah — mondotta még két hónap előtt öngyűsége, mikor a szalonban új ruhát akart rendelni és már fél óra járta a divatlapok között — csupa Bazár, Divatszalon, Divatújság, Wiener Mode — én párisi ízlés szerint szoktam öltözni, hol van a Chic Parisien? — És a szalon tulajdonosa kézzel-lábbal kutatott, könyvkereskedőhöz futott, amíg előkerült a valódi, hamisítatlan párisi divatlap, a piros borítéku, aranynyomású Chic Parisien, amelyből öngyűsége kinézheti a legfrissebb francia ízlést. — Most aztán, hogy népszerűségükből — még a divat terén is — kiestek a franciák, egyszerre lelepleződött, hogy az eddig francia divatizálás is talmi volt: a Chic Parisien ép olyan jó, drága, becsületes bécsi divatújság volt, mint akár a Wiener Mode. Maga a Chic Parisien Bachwitz Arnold nevű bécsi kiadója siet körlevélben megvédeni lapját épen az ellen, amit időig legjobban reklámozott: mintha ez a divatlap valami összejelgessen is állana Párisal, a franciákkal és a divajukkal.

— Lapjaink francia címe — írja Bachwitz mester aradi megrendelőinek is — sokakat abba a tévedésbe ejthet, hogy külföldi lapról van szó, pedig divatlapunk német, illetve kizárólag osztrák és francia címet, csak az eddig — sajnos — uralkodó francia divatlátra való tekintettel adtuk neki. Ezentúl azonban német címlappal adjuk ki a divatlapot.

Ez mind szép és helyes is, de mit szólnak azok az öngyűságak, akik időig a Chic Parisienből lesték el a „francia“ divatot?

— Szerelmi dráma. Ma délelőtt tizenegy óra felé revolverlövésnek durranása verte fel a Salac-utca oszondját. A 6. számú ház második emeletének egyik ablakából, Korányi Barna dr. orvos lakásából hangzottak el a lövések. Lovász Vilmos tizenhét éves laboráns a szemben lévő ház ablakában takarító leányismerősét, Palinkó Erzsébet csejéleányt akarta Manlicher karabélyával az ablakon keresztül lelőni, de a leány észrevette a feléje irányított fegyvert, elugrott az ablaktól, s a golyó nem tett kárt benne. A fiú ekkor maga ellen fordította fegyverét, melynek golyója szívére járt át és azonnal megölte. A rendőrségen Palinkó Erzsébet elmondta, hogy néhány nap előtt összezördült a laboránssal, s ez lehetett okozója véres tettének. Az öngyilkos fiatalember holttestét az alsó temető halottas szobájába szállították.

— A Vörös Kereszt egyesület Bohus palotai varrodája részére a következő pénzádományok érkeztek: Billich Miklósné és Kádas Aranka gyűjtő ívén adakoztak: Aradi Első Takarékpénztár 100 korona, Aradi Ipar és Népbank 100 korona, Aradmegyei Takarékpénztár 100 korona, Aradi Polgári Takarékpénztár 100 korona, Arad Csanádi Takarékpénztár 100 korona, Aradi Kereskedelmi Bank r. t. 80 korona, Aradi Központi Takarékpénztár r. t. 80 korona, Aradi Közgazdasági Bank r. t. 30 korona, Gellényi Géza 10 korona, Lakatos Ottó dr. 20 korona, Monay Ferenc 10 korona, Adler Andor 10 korona, Lámzor László 10 korona, Herold Gyula 10 korona. Pénzbeli adományt adtak még Halmos Gyula 2 korona, dr. Vécsey Jánosné 10 korona, Mittner Józsefné 10 korona, dr. Lesákó Sándorné 4 korona, Nagy Zoltánné 5 korona, Strasser Ida 10 korona, Havas Böske 20 korona, Fricz Józsefné 5 korona, Adler Samuné 20 korona, Fényes Bori és Piri 20 korona, Hoffmann Adolfné 50 korona, özv. dr. Bak Sománé 10 korona, Mandl Vilmosné 20 korona, Steinhardt Mórné 10 korona, Robitzek Ágostonné 5 korona, Kohn Mórné 1 korona, Rosenberg Arnoldné 20 korona, dr. Auszlerwell Lászlóné 10 korona, Varga Beatrix 5 korona, Halmos Gyula 4 korona, Pálmai Lajos dr. 10 korona.

Ezenkívül sokan adtak különböző föhőrneműket. A varroda vezetősége kéri a közönséget, hogy amennyiben az intézmény figyelmét eddig még elkerülte volna: adakozzék tehetsége szerint pénzben vagy egyébként. A helyiség — vasárnap kivételével — minden nap 8-12 és 2-6 óráig nyitva van: az adományokat vasárnaponként kirajpilag nyújtazzák.

— Jegyzőválasztás Koroknyán. Csütörtökön tartotta meg Bolyos József főszolgabíró a jegyzőválasztást Koroknyán. A képviselőtestületi tagok meg sem várták a főszolgabíró kandidálását, hanem általános éljenzés közt a háromnegyed öve helyettes körjegyzőt Lázár Jánost kívánták jegyzőnek, kit a főszolgabíró megválasztásnak is jelentett ki s kivei a jegyzői kar egy fiatal érdemesdus erőt nyert.

— Iskolai értesítés. Az Aradvárosi Felső Kereskedelmi iskolában az utólagos beiratások szeptember hó egytől 15 ikéig tartanak naponként délelőtt 9-11 óráig az igazgatói irodában. Még azok a tanulók is tartoznak beiratkozni, akik esetleg katonai szolgálatra vannak behíva. A javító vizsgálatok szeptember 2-án, szördán (alsó osztály) szeptember 3-án csütörtökön (középső osztály) szeptember 4-én pénteken (felső osztály) reggel 8 órakor lesznek megtartva. Az írásbeli érettségi vizsgálatok szeptember 7-én kezdődnek. Somogyi Gyula dr. igazgató.

— Amit a király mondott! Könyves Kálmán király híre messze terjedt, mert Magyarországnak tengerpartot szerzett. Hódító utjában Adriához érve, megállta Fiume város közelébe. Szétnézett a tájon s gyökeret vert lába, amint a Quarnerot maga előtt látta, merengésből csak akkor tért magához, midőn egy küldöttég járult a királyhoz. Meghódolni jött a város podesatája, mellette vele jött szépséges leánya, ki mint legbecesebb terméket a tájnak, aranyszínű italt nyujta a királynak. A király hörpintett, csetintett nyolvéval, izelé a nedűt nagy szakértelmével, aztán a serlogot fenéig ürité, frissítő hatásab minden íre érzé. Kérdezé a király: ez milyen ital volt, mely reá rögtön ily jó hatást gyakorolt? Felelt a podeszta: „Felséges királyunk, borpárlat: cognac ez, melyet itt csinálnak!“ Szólt a király: „Mig itt leszünk Fiumében, kapjon ez itaból mind-egyik vitézem! Könnyen süljük majd ki az ut fáradalmát, lesz magyar tengerpart s meghódol a dalmát.“ . . . Kálmán király eme böcs éirandélése, volt a gyár első nagy magyar rendelése! Fennáll máig a gyár, az „Adriatica“, borpárló gyáraknak legnagyobbika! Cognacja azóta leve világhírű, mert frissit, erősít s mindenkép jóízű, s ahogy izlett hajdan Kálmán királyunknak, azóta époly jól izlik mindnyájunknak! S e királyi italt ma bárki ihatja, mert az egész országban mindenütt kaphatja. Saját érdekünkben csak arra ügyeljünk: „Fiumeit“ kerjünk és mást el ne vegyünk! Fiumei cognac! Erőt, erőt adó, csüggedő fáradatra éltetőleg ható. Ki valami nagyot akar véghez vinni: Annak csak ebből a cognacból kell inni! 2330

— Beírás. A női kereskedelmi (egyéves) szaktanfolyamon a beírások szeptember 1-től 6-ig lesznek mindennap délelőtt 10-11 óráig az Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskola igazgatói irodájában. A tanév kezdete szeptember 9-én délután 2 órakor.

— Hirdetés. Ezzel értesítjük az érdekelteket, hogy a templomi ülések bérbeadásra folyó évi augusztus hó 31-én kezdődik. A jelenlegi imaszkóberlők bérleti előjogát szeptember hó 8. napjáig bezárólag tartjuk fenn. A póti-naházi ülések bérbeadására későbbon meghirdetendő időben veszi kezdetét. — Az aradi izraelita hitközség előljárósága.

— Jó éjszakát szerozhet magának mindenki, ha a nálószobáit a „Löcherer Cimoxin“ nel fertőtleníti. A fővárosban történt próbak beigazolták, hogy a „Löcherer Cimoxin“ nem csak a poloskát és annak petéit pusztítja el rögtön, de megszabadít a ruszli, sváb és hangyáktól is; a molykártól pedig a szörme ruhákat teljesen megóvjá. Beszerezhető: Földes Kelemen, Hehs Vilmos gyógyszerárában és a készítőnél „Löcherer Gyula gyógyszerárában Bártfán.“ 1378

— Az aradi izr. fiú- és leányiskolában a beiratások az 1914-15 iki tanévre f. é. szeptember hó 1., 2. és 3. napján d. e. 9-12 óráig az izr. templomépület első emeleti tanácsstermében lesznek megtartva.

— Szilágyi és-Diskant miskolci gépgyáros cég kitűnő könyvszerkezőtő és viznyomású borsajtóra, valamint legújabb rovátkolt alumínium kuphengerű zuzógépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendő különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth“ és „Hegyalja“ borsajtók, melynél a régi világ fából készített prése zseniálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, alsó része faszervezet. Ennek fogva a must sehol sem érintkezik a vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színetét, ízét, zamatját nem befolyásolja. A törkölyt nem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri, az 1906. évi nagyvárad, 1902. évi pozsonyi II. mezőgazdasági és az 1907. évi pécsi orsz. kiállításán a cég borsajtói első díjjal, arany éremmel lettek kitüntetve. — A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi. 3061

— Balla Frigyes festőiskolája Deák Ferenc-utca 40a, szeptember 1-én meguyilik. Jelenkezések délelőtt 11-12. 4701

— Papirlemezek (Papp) (barna, fehér és szürke), olcsón kaphatók Kerpelnél viszonteladásra. 411

Hogy gyűlnek a fillérek a bevonultak itthonmaradottainak.

(A kávéházban.) Egyik Andrassy-téri kávéház törzsvendége évek hosszú során 6-6 fillér borra, valót ad a pincereknek. A napokban 2-2 fillérrel kevesebbet adott a kiszolgáló személyzetnek és megjegyezte:

— Ne gondolják, hogy a 4 fillért takarékságból tartom vissza — bár a mai viszonyok ezt is indokoltá teszik, — ez nincs ezándékomban. Ehhát. roztam, hogy mátlól fogva — és ezt remélem, hogy Önök is helyeslik — 4 fillért a háboruba vonult katonák hozzátartozóinak juttatok. A pincérek s törzsvendég kijelentését helyesléleg vették tudomásul.

(A lövonaton.) A lövonaton (udvalovóleg az autobusz árai érvényesek. Igy pl. aki szakasz-jegyet vált, a kalauznak rendszerint juttat 4-8 fillért. It is változás történt. Sokan csak 4 fillérrel töldják meg a szakasz-jegy árát és 4 fillért föltre tesznek a hadba vonultak itthon maradottai részére. A kalauzok észre veszik, hogy mellékjövödelmük valamivel kevesebb, de tudatában vannak, hogy a hiányzó összeg oda jut, ahol arra nagyobb szükség van.

(A borbélynál.) A fodrász terom vendégöl között igen sokan vannak olyanok, akik pl. minden másodnap borotválkoznak és ilyenkor 20-30 fillér borravalót osztanak ki a segéd és tanuló között. Nem egy uriember a háboru kitörése óta nem olyan galans, mint eddig volt és csak kevesen tudják, hogy az ily módon megmaradt fillérek szintén a fenti nemes célra jutnak. s. h.

TANÜGY.

(—) Az aradi városi zeneiskola a kulturpalotában folyó óv szeptember hó. 1-én kezdődnek délután 3-5-ig a beiratások. Beiratás 10 korona, tandíj 60 korona. Arad, 1914. augusztus hó 25. Kriszín József igazgató 4748.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Cs. I. Most nem foglalkozhatunk szives ajánkozásával. Egészen mástermészetű anyagra van a háborus időben szükségünk, mint aminóvel ön kínál bennünket.

D. M. Ha a házasság megkötése alkalmával nem történt hatóság előtt jegyzőkönyvbe foglalt megállapodás arra nézve, hogy a gyermekek kivétel nélkül az apa, vagy anya vallását követik, akkor a törvény értelmében a fiugyerekek az apa, a leányok az anya vallására anyakönyveltetnek. Ezen változtatni csak úgy lehet, ha gyermek születése előtt a szülők egyike vagy másika áttér hitvestására vallására.

Krónikás. Ezt a szellemességet nem tuduk hová elhelyezni. Talán elküldenék Petár királynak?

Sikula. Adót, illetéket a moratorium tartama alatt is kell fizetni, ezek végrehajtása sem szünetel, csak a bevonultak adójának behajtását függesztik föl. — Az egyéves önkéntesség joga nem vesz el és tekintettel arra, hogy háborus időben — ha a háboru soká tart — könnyen elrendelhetik előbb is az új sorozást — nem árt ha minden szükséges okmányt kézzel tart.

K. Eflu: Bél. Legyen szives levelezőlapon Halász Lilly címére (Arad) fordulni és minden fölvilágosítást megkap a meleg költő holmik készítésére.

Körjegyző. A fenti izenet szól az ön kérdésőre is. Magánlevelet most igazán nem írhatunk.

G. Józsefné. Teljesen igaza van, azonban fölvilágosítást — olyat, amely teljes és megbízhat

— Halász Lilly urleánytól (Arad) kaphat, ha egyszerű levelezőlapon hozzá fordul.

Idegen. Ha nincs írásba foglalva, szerződés-szerűen biztosítva az a megállapodás, amelyet leveleiben említ, akkor igazán alig lehet valamit tenni ügyében, mert a felmondás törvényes követelményeknek megfelelően történt. Ugyvéd talán tudna valami megoldást találni, de nem valószínű. Leghelyesebb még az lenne, ha békésen megtudnának állapodni az újabb utiköltségek tekintetében.

Vizzel fogadják... Erre a tárgyra már nem térünk vissza.

R. Gy. zászlós. Nem tudjuk: megtalálja-e e helyen felvilágosításunkat, de meg akarjuk nyugtatni: azok a foglyok, férfiak és nők, akik Sabácban atrocitásokat követtek el, vagy akik akár itthon is bűnökben találtak gyanusnak, nem sétálnak a korzón és nem járnak kávéházba. Korzójuk a városok tetején van, kávéházuk pedig a kazamattában. Vannak azonban őrizetlen katonaköteles korban levő szerbek, akik valamilyen monarchiabeli fűrdőhelyről tartottak hazafelé és a határról internálták őket. Talán ezekkel történetelt meg, hogy valamilyen szabadságot élveztek — megfelelő felügyelet alatt. Ez azonban se nyugtalanságra, se haragra ne adjon önknek okot, akik táborba szállva harcoltak a legszebbért és legdrágábbért: a hazáért!

Egy olvasó Bs. Békeidőben a 8. honvédelmi gyalogezred egyik zászlóaljja állomásozik ott.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Hóvirág

a legújabb tudományilag előállított
kéz- és arckrém

a jelenkor legjobb, higienikus piperesze.
Mindenütt kapható!
Tubus 80 fillér. Doboz 1-60 kor.

1888 óta kitűnően bevált:
Berger gyógy-kátrányszappana
Holl & Comp.-tól.

Ezenkét orvost ajánlják és Európa legkiválóbb álművészei a legújabb orvostudományt használják: **műtét nélküli bőrkütség ellen**

Ezenkét orvost ajánlják és kitérésük, valamint haj- és szemkörülmény ellen. Tartalmuk az országok felkutatásait és megfigyeléseit közzéteszik a kóros betegségek előfordulásáról. Ezenkét orvost ajánlják és kitérésük, valamint haj- és szemkörülmény ellen.

Berger kátrányszappana.
Ezenkét orvost ajánlják és kitérésük, valamint haj- és szemkörülmény ellen.

Berger glicerin-kátrányszappana.
Ezenkét orvost ajánlják és kitérésük, valamint haj- és szemkörülmény ellen.

Berger-féle Borax-szappan.
Ezenkét orvost ajánlják és kitérésük, valamint haj- és szemkörülmény ellen.

Uj Berger folyékony kátrányszappana.
Ezenkét orvost ajánlják és kitérésük, valamint haj- és szemkörülmény ellen.

Aradon G. Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Hajós Arpád és Rossnay Mátyás. Gyógyszerész uraknál; Hegedűs Gyula Andrássy-tér 15. parfümerie, Vojtek és Weiss drogueriában és kapható az összes hazai gyógyszerüzletekben. 2641

* Az ezen rovat alatt közöltéért nem vállalunk felelősséget.

A nyaraló és fürdőző közönség figyelmébe! Következő ujdonságok érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Glyn E.: A sfinx, Mereskovszky: Leonardó da Vinci, Szász Z.: Séták a függőkertben, Lux T.: Küzdelem az étellel, Hajdu M.: Gileád, Ujvári P.: Földanyánk lovagjai, Száni Gy.: Profán szerelem, Georges H.: Haladás és szegénység, Kisbán M.: A haldokló oroszlán, Erdősi D.: Emberi írások, Keroul és Barré: Léni néni, Szikra: Csak egy bokor muskátli, Watanna O.: A japán csalogány, Deledda G.: A mi urunk, Krudy Gy.: Puder, Lakatos L.: A halhatatlan hercegnő, Dell E. M.: A sas utja, Benrimó és Hazelton: A sárga kabát, Szomaházy I.: Prof. Villányi, Semlay K.: Pusztai szellő, Kiudy Gy.: Palotai álmok, Barklay L. F.: Az osti dal, Baczik A.: A figyelmes férj, Zsoldos L.: Paminó, Rávész B.: Vonagló falvak, Schmittelnó: Asszonyok, Gábor A.: Mit ültök itt a kávéházban? Földes I.: Vörös szögű, Vértés J.: Irtani dolgok Napoleon életéből, Gömbösné: Levelek hullása. Németül: Oertzen M.: Zu u Irrgang, Wislitz H.: Ein weiblicher Bürgermeister, Klinkovström: Der Doktor, Duaker D.: Morsch im Kera, Rasmussen E.: Schwester Ingeborg, Stratz R.: Stark wie die Mark, Watanna O.: Japanische Nachtigall, Herzog: Die Welt in Gold, Stewronnek R.: Das kleine Ede, Klinkowström: Die grosse Karriere, Foster: Dröschte No. 44, Hofer C.: Der Lebende hat Recht, Croker B. M.: Waldkinder, Hauptmann G.: Atlantis, Voss T.: Die Tarantella der Caemelia, Hesse H.: Rosshalde, Voss R.: Die Insel der schönen Menschen, Braun Lilly: Im Schatten der Titanen, Corday u. C.: Mit Luchsaugen, Zobelwitz H.: Mit Marschall Verwärtz, Herzog R.: Es gibt ein Glück, Brandenfels H.: Der dumme Peter, Tovote H.: Mutter, Werder H.: Tiefer als der Tag gedacht, Melegari D.: Meine Töchter, Schnitzler: Das weisse Land.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Videki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba is meglepő szép ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,
vagy füzetenként 20 fillér.
Legújabbak: Kondor Ernő: Nótáskönyve, Sas Náci: Nótáskönyve, Révfy Géza, nótáskönyve, Haverda: Miel keringő, Siposs: Nemzeti induló, Zerkovitz: Die Wundermühle valse, Vincó: Nem szeretem... Karácsonyi: Jut-e eszedba...? stb. Rubens A.: Napsugár kisasszony, operett. Márkus: A pesti asszony, (Egy vagyok a barátjával) a budai Biochnak.)

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,
könyv-, zenemű- és papír-
kereskedése Aradon.

Tanty Ida

zongoratanitónót tanítványai az órák beosztása végett augusztus hó 30-dikától lakásán találhatják délután 3 órától 4 óráig. 4778

Attila-tér 4. sz.

Kereskedők figyelmébe!

Gyári jegyzés szerint fedezheti csokoládé és cukorka szükségletét.
Raktáron vannak:
Kugler-, Heller-, Fürth- és Manner-árak. 4317

Gábor Miklós

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR
18. SZ. Salacz-utcai rész.
TELEFON: 1059.

Wajdits György
„TURUL”
gyógyszertárban
(Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

Az összes külföldi és bel-
földi különlegességek
és drogeria cikkek dro-
geria árban kaphatók. 6943

Ponyvát, zsákot, zsineget, gazdasági kötélárut, pokrócot, szalmazsákot legjobban és legolcsóbban szeresheti be az Erdélyi és Bácskai Iparárú-raktár **Reich B. Károly Fia és Társa cégnél**
Telefon 649. Arad, Andrassy-tér 6. szám. (Verbos-ház.) Telefon 649.

4318

Leánynevelő intézet.

Háztartás és továbbképző iskola Gráz, Ruckerberg Blumengasse.
Előkelő nevelő-intézet 4-20 éves leányok részére. (Schweizeri intézet.) Saját villa, kert, sport, naponta torna, továbbképző: irodalom, történelem, földrajz, stb.-ből. Nyelv, zene, ének, festés, kereskedői tanfolyam. Kézimunka, fehér- és ruhavarrás; háztartás és főzés tanítás. Szabad tantárgyválasztás.
Gráz, Ruckerberg-Blumengasse. Steiermark. 4155

Telefon 987.

987. Telefon

Aradi kőszén és kokszt forgalmi vállalat.

Tisztelettel értesítjük a f. fogyasztó közönséget, hogy a téli szükséglet beszerzése céljából ajánlunk

I-ső rendű Zaberzei dió I. koksztot
I-ső rendű Porosz salon fűlő kőszén
I-ső rendű Vasaló faszenet,

Raktárunkból **Csernovits Péter-utca 24. szám** alatt átvéve.

Mintán nagyobb mennyiség áll rendelkezésünkre. Uradalmakat és kisebb ipart-lepeket is kielégítünk addig, a míg a vasúti forgalom helyre áll. Ajánlatosnak tartjuk, ha már most biztosítja téli szükségletét, mert előre láthatólag később nehézségekbe fog ütközni. 501

Hirdetmény.

A csálai állami szőlőtelep múlt évi tengeri termése a telep irodájában szeptember 3-án délután 9 órakor megtartand nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni. Szabályszerű bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatot az árverés napjának délelőtt 9 órájáig elfogadunk.

Csála, 1914. augusztus 26-án.
4769. Telepkezelőség.

Opre-féle gőz- és kádfürdő Tököly-tér 1. sz.

Minden kényelemmel berendezve a nagyrabecsült közönség rendelkezésére áll.

Gőzfürdő

férfiak részére reggel 5-től 1-ig, nők részére hétfő és péntek délután 2-től 6-ig.

Gőzfürdő bérletjegy 10 darab 8 korona.

Kádfürdő

(kabinfürdő) reggel 5 órától este 10 óráig nyitva. 3877

Használt ólom megvételre kerestetik.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

Háztartási szükségletek fedezésére.

Álln'jak:

Álln'jak:

Arc-krémek
Illatszerek
Hőlgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Kajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

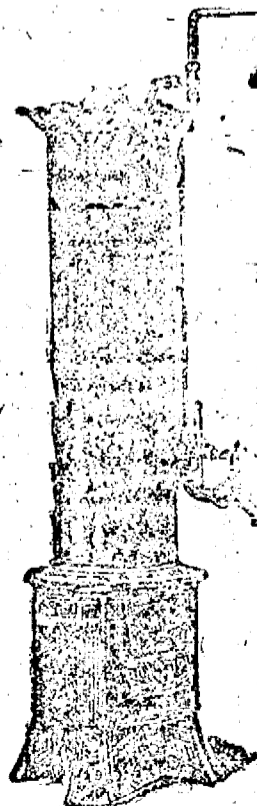
parfumeria és drogueria nagykereskedése
Aradon. Aradon.

!! GYENGE FERFIK !! !! OREGEK ES FIATALOK !!

kérjenek ezen baj azonnali megszüntetését tárgyaló ismertetést. 4 fillér postabélyeg csatolása mellett. Nem boisőleg bevoendő gyógyszer. Cim 1603

„NOVA MECHANIKA 115.”
Budapest — Főposta — Flókbérlet 40.

Vizvezetékek és csatornázási vállalat

hol mindennemű csatornázást, vízvezeték, fürdő-, klosett, mosdó, szivattyús kutak felszerelését és javítását elvállalom s raktáron tartom. Nagy javító műhely. 26 évi tapasztalataim elég biztosíték, hogy t. rendelőknek az elvállalt munkát pontosan és olcsón eszközölöm úgy helyben, mint vidéken. A nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását kéri. 4245

Mókos Márton

vízvezeték szerelőmester
ARAD, Fábán-utca 12. sz.
Telefon 748. ::: Jóházból való fiúk tanulónak azonnal felvétetnek

Divatos Fűzők és különlegességek

ugy készen, mint
méret után a leg-
jobbak készülnek
721

Pilcz Irma

fűzőkészítőnél
Arad, Deák Ferenc-u. 6. sz.

500 koronát fizetnek annak, ki
Bartilla- fogvizének hasz-
nálata mellett, üvegje **80 fill.** valaha
ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlük
Bartilla A. örökösai, (E. Winkler)
Wien X., Goethegasse 7. — Kapható
Aradon minden gyógyszerárban, külö-
nösen **Földes Kelemenéi,** Deák Fe-
renc-utca 11. szám. **Hehs Vilmos,**
Batthyány-utca és **Vojtek és Weisz.**
Kérjünk mindenütt határozottan **Bartilla-**
főle fogvizet. Hamisítványok feljelentől
jól díjaztatnak. 3659

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával.
Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON
a különlegességi dohány-
tőzsdében. 2171

Kalmár József
villanszerelő
Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos esillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,

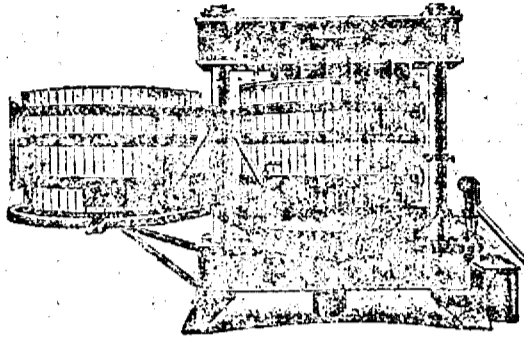
József főherceg-ut 11. sz.
Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybetéteket, sodrony ko-
csi-üléseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz-karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és madracokat.
Szállodal és kávéházi, kórház és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árák mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközölök. 701

1901-ik temesvári kiállítás I. díj. Diszoklevél.

BORSAJTÓK.

Arjegyzék ingyen.

1907. évi pécsi kiállításon
aranyérem és diszoklevél. Legújabb rend-
szerű viznyomásu hidraulikus kettős kosaru
sajtók, nagyüzemű préseleshez.

Sajtóink főelőnye: A must sehol nem érintkezik
vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőkifejtés!
A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy
ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és bogyzók.

Legújabb alumínium kuphengerű szőlőzúzógépek

SZILÁGYI ÉS DISKANT

GEPGYARA MISKOLCON. 3961

1906. Nagyvárad: I. díj. Diszoklevél.

1902-ik országos gazdasági kiállítás, Pozsony: I. díj, aranyérem.

1902-ik borászati kiállítás, Eger: I. díj. Diszoklevél és aranyérem.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** éne-
vezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely
a bőrátkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen
elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes,
izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is
estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra
öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, ame-
lyet a **HELACIT** azon percben előidéző. Az arc olyan
lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyü-
mölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában. 1224

Veszek

Legmagasabb árban
aranyat,
ezüstöt, gyémánt- és bri-
liánt ékszerárgyakat
Deutsch Izidor
Ékszerész
Weitzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2038

Lengyei Gyula,

műlakatos,
épület és vasszerkezeti műhelye

ARAD,

Deák Ferencz-utca 38.

Tanulók felvétetnek.

Szülők figyelmébe!

Van szerencsénk a m. t. szülő-
ket értesíteni, hogy azon esetben
is, ha az iskolák szeptember ha-
vában meg nem nyílnának, az in-
tézeti működését megkezdi. A ta-
nulók rendszeresen taníttatnak és
amint az iskolák megnyílnak, ki-
vánságra mint rendes tanulók be-
icattatnak vagy mint magánta-
nulók levizsgáztatnak,

hogy évüket el ne veszítsék.

Az intézetben beniakó gyerme-
kek gondos nevelés és eliatásban
részesülnek de mint bejáró ma-
gántanulók is felvétetnek, esetleg
2 osztályt is végezhetnek. Pros-
pektust készséggel küld 4611

Izr. fiuinternátus, Arad.

Üzlet- és műhely- áthelyezés!

A nagyérdemű közönség szives
tudomására adom, hogy a Hunyadi-
utca 3. szám alatt volt 3390

férfi- női és gyermekcipő
raktáramat és műhelyemet
Weitzer János-utca sarkán
(volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben
helyeztem át. Üzletem teljesen meg
van nagyobbítva s állandóan saját
műhelyemben készült elismert leg-
jobb minőségű cipők kaphatók
jutányos árárt. Megrendelések és
javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:

GARA MIKLÓS.

KNAPP SÁNDOR

kelmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó Intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Modern ruhafestés legújabb divatsz-
nekre, minta után. — Ruhatisztítás ve-
gyileg, száraz uton. — Továbbá osipke-
és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg,
butor-szövet, kézimunkák, keztük sít.
sít. tisztítása és festése. — Több
évi külföldi gyakorlat. 4679

LAENDLER ALADÁR :: ::

mindennemű puha- és keményfa
termelése és kivitele.

KÖZPONT:

Budapest, V. Perczel Mór-u. 2.
Szabadság-tér sarok.

GŐZFÜRESZEK:

Arad, Garamszécs, Breznó-
bánya, Erdőköz, Kassa, Csák-
tornya.

ERDŐKEZELŐSEGEK:

Bokszeg, Beél, Ágya, Perjámos,
Ilye, Nagyzerind, Csáktornya,
Barakony.

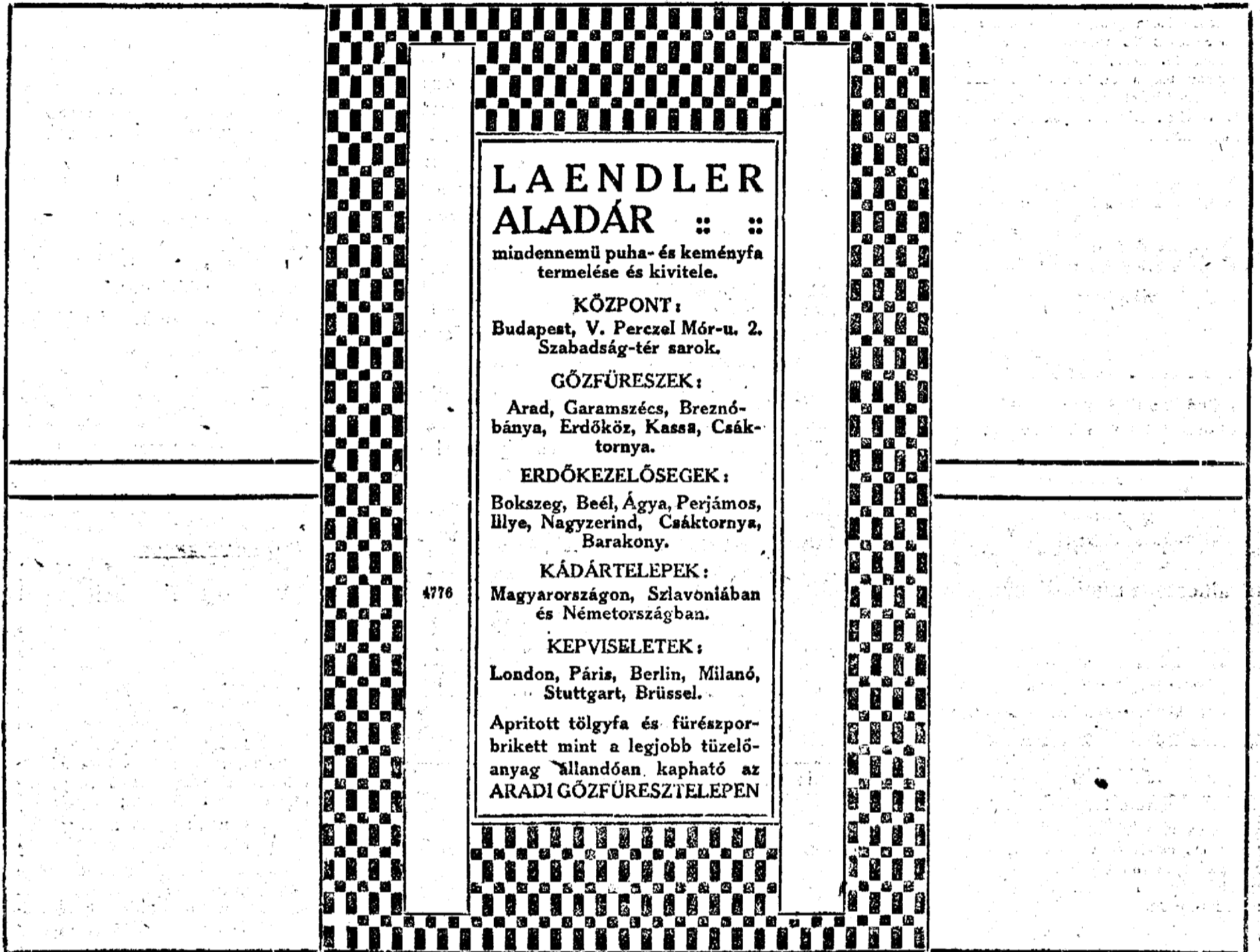
KÁDARTELEPEK:

Magyarországon, Szlavóniában
és Németországban.

KEPVISELETEK:

London, Páris, Berlin, Milánó,
Stuttgart, Brüsszel.

Aprított tölgyfa és fűrészpor-
brikett mint a legjobb tüzelő-
anyag állandóan kapható az
ARADI GŐZFÜRESZTELEPEN

Üzlet-áthelyezés!

Vas- és réz-butor gyári helyiségünket
Zrinyi-utca (báró Bohus-palotával szemben)

áthelyeztük és ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányainkat vas-
és réz-butorokban, kerti butorok, internátus-, kórház- és szálloda-
személyesek szolid és erős kivitelben. Sodrony-ágybetétek vas- és
réz-kerettel minden méretben a legerősebb kivitelben kaphatók. Kivállalunk
mindennemű vas- és rézbutor javításokat és festéseket. 4770

Báróhelyiség: Aulich L.-u. 14. Üzlethelyiség: Zrinyi-u. Gyári telefon 423.

Képes árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentve küldünk.

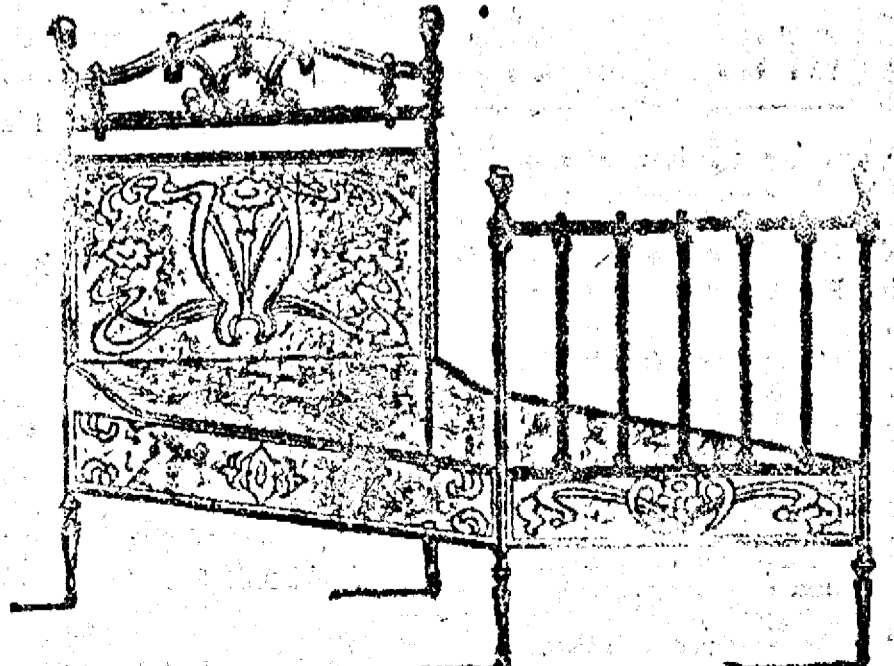
Szíves megr. ndeléseket kér, tisztelettel:

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárosok.

Lakatos és fényező tanoncok felvétetnek.

Alapított 1893-ik évben

Hotel Deák Ferenc Budapest, Aggteleki-utca 7.

ELSŐRANGU CSENDES, POLGARI SZÁLLODA

5 perc a Keleti pályaudvartól. Gőzfűtés és minden kényelemmel berendezve. 80 szoba és kávéház áll a t. vendégek rendelkezésére. 1 személyes szobák 3 koronától, 2 személyes szobák 5 korona 20 fillér.

9875

Tulajdonos:

PALLAI MIKSA.

Röntgen-intézet.

Aradon, Batthyány-u. 21.

Telefon 622. 211

Röntgensugaras átvilágítások és fényképfelvételek, betegségek, csonttörések, ficamok stb. Kórismézése céljából. Röntgensugaras gyógyítások idült bőrbajok, sipolyok, nem operálható nagy daganatoknál és a méh- és pajzsmirigy alképletelnél. Intézettulajdonos:

Dr. Singer János
egyetemes orvostudor.

Sütőde átvétel.

A volt Ternay-féle sütődét Varjassy József-u. 106. sz. a. átvettem, hol a legizletesebb házi kenyeret készítem olcsó ár mellett.

Tisztelettel: 4635

Zabán János.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgörccs, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.
Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3961

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rakárára.

Gyermekkoscsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

Morinbergi, díszmű- és játékáru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

Elsőrendű

DARABOS SZÉN

üzemek, malmok részére

kocsirakományonként,

kiváló minőségű

dió pirszén (kocsz)

Kapható:

Roth József

Arad, Eötvös-utca 3. szám.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Intelligens fiatalember

érdeknélküli tisztességes ismeret-ségét óhajtja idősebb fess ur-néknak. Leveleket „Szép fiú” jel-igére a kiadóhivatalba kérek. 4796

Intelligens

uriférfi fiatal asszony tisztessé- ges ismeretségét keresi. Találkáz- vást „Szalmaöveg” jeligére kiadóhivatalba. Aradi Közlönybe jelezve kérem. 4790

OKTATÁS.

Csimbalom órákat ad,

Rácz Kiss Janka csimbalom tan- tónő Görbe utca 2. 4778

Hivatásukerető,

tapasztalt tanítónő, kb modern oktatást nyújt, a gyermekkel egyé- nileg foglalkozik, és jó sikerről kezdve kedik, elvállalja elemi és polgári iskolai tanulók magán ok- tatását. Hogy a t. szülők jutányo- sabban jöjjenek ki, esetleg két három egy osztályba járó tanulót lehetne egy órában tanítani. Lakás: Andrássy-tér 7. ajtó 6. I. em. Ertekezhetni szept. 1-étől naponta 4 órától 6 óráig. 4771

Polgári, gimnásiumi

és reáliskolai magántanulók biz- tos sikerrel előkészülhetnek, vi- dékiek teljes elhatást nyerhetnek az I. sz. Internátusban Arad, Chorin Arad-u. 1. sz. 4735

Nyugalmasított tanító

ingánórak adására ajánlik saját konyhán vagy házhöz járva elemi, polgári, gimnásiumi vagy reális- kolai tanulóknak különös tekin- tetet el a német nyelvre. Lakás: Arad, Thököly Imre-utca, 11. sz. II. udvar. 4750

Uti családhoz,

szép fekvé. u. faluhelyre, polgári iskolai oktatásra tanítónő felvé- tetik. Bővebbet Pollák J. főzser- n-gykereskedésben. 4792

ALKALMAZÁST NYER.

Azonnali belépésre

keresek egy románul is beszélő, főzserszakmában teljesen jártas kereskedő segédt. Kugel Sándor, Btád. Hunyad m. 4766

Ein deutsches

Fräulein wird zu einem 10 jährigen Mädchen für die Nachmittagsstun- den gesucht, Wo sagt die Expe- dition. 4774

Ugyes kiszolgáló leány

felvételük Décsi papírkereskedés- ben Forray-utca, Nádasdy-palota. 4785

Kielismerés üslet

vezetésére akár fix, akár bizo- nányi átvétel mellett, azonnalra keresek megbízható, némi ovadé- kal rendelkező nőt. Cim posta fiók 163. Arad. 4781

Deutsches Fräulein

bescheidenes wird aufgenommen. Adresse in der Administration. 4783

Egy fiatal kitanult

segéd azonnal felvétetik Luttwák József, Asztalos Sándor-u. 8. 4786

ALKALMAZÁST KERES.

Házvezetőnőnek

ajánlkozik magános urinőnek vagy idősebb családhoz jobb családból való fiatal leány. Cim a kiadóhi- vatalba. 4718

Egy özv. nő

házvezetőnőnek, egy főzőnőnek és egy bejáró főzőnőnek ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 4777

LAKÁST KERESNEK.

A fő-tér közelében

keresek egy 1 szobás csendes lakást szept. 15. vagy okt. 1 re. Cimeket a kiadóba kérek. 4772

KIADÓ LAKÁS.

Egy butorozott szoba

konyha és éléskamrával együtt azonnal kiadó, Bővebbet Kápolna- utca 8. 4780

Egy

négyszobás erkélyes utcai lakás elő- és fürdőszobával parkettázva, november elsejére kiadó, ugyanott egy üzlethelyiség szept. elsőre kiadó Deák Ferenc-u. 16. 4761

Kellemes

diszkrét utcai butorozott szoba előszobával esetleg teljes elhatá- sal azonnal kiadó. Rákóczi-u. 5. I. em. ajtó 6. sz. 4787

Új épületben

2-3-4 szobás modern lakás, vi- lany és gázbevezetéssel november 1-re kiadó Révay-u. 1. 4791

Modern

háromszobás, bútorozott utcai la- kás fürdő és előszobával november 1-re Sat. László-utca 7. szám alatt kiadó. 4794

Lakás

három szobás utcai parkettázott, elő- és fürdőszobával november hó 1-re kiadó. Vajdassy József u. 18. sz. 4708

Erasébet-köruton

1-3-4 szobás modern lakások fürdőszobával, üzlethelyiségek rész- ben azonnal, részben november 1-re kiadók. Bővebbet Steiner Jó- zsef építésznél, Szt.-László-u. 7. 4715

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szüksé- ges mellékkeliségekből azonnal- ra kiadó. Ertekezhetni Petőfi- utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

Emeleten

8 szoba, fürdő, minden hozzátar- tozóval nov. 1-re kiadó Kápolna-u. 29/a. 4789

Háromszobás utcai lakás

zárt folyosó s minden hozzátar- tozóval, azonnal kiadó. Közép-utca 17. a/a. 4794

Lipót-utca 3. számú

házban egy 5 szoba, fürdőszoba és mellékkeliségekből álló szép ut- cai lakás november 1-re kiadó. 4798

Egy I-es emeleti

utcai lakás, mely áll 2 szoba, al- kov, fürdőszoba, konyha és mel- lékkeliségekből, november 1-re Szabadság-tér 12. sz. alatt kiadó. 4797

Csinosan butorozott

különbejárattal utcai szoba villeny- világítással kiadó, Zsinyi utca 6. 4755

INGATLAN.

Bérbe adok

6 hold szántóföldet. Bővebbet Kiss Ernő-u. 12. 4738

Bérbeadó

egy 57 holdas kis birtok gazdasági épületekkel együtt. Felvilágosítást ad id. Boros Pálné szül. Demeter Rozália, Borosjenőn. 4779

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy

alig használt szapadonfutó kerék- pár, bevétel miatt azonnal eladó, Schwarz Flórián-u. 4. 4768

Egyfogatu

fédes kocsai megvételre kereset- tik. Hasszinger-u. 6. 4764

Vessék

uzaktól levelet férfitruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Bieler Ignátz, Szent-Pál-u. 12. 4699

KÜLÖNFÉLE.

Elvezett

fehér foxterrier, faján fekete fol- tokkal. Magtalan illő jutalomban részeseül Szabadság-tér 20. alatt. 484

Hehs féle

Vasaschinabor. Sauerén szer vér- szegénység, sápkor, ezédlés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyo- morbántalmak, láz, általános gyón- geség ellon páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőt- teknek, mint gyermekeknek. Ara 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 5180

Bárinályon

bádogos és vízvezetési munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Legjobb fertőtlenítő szappan a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, anti-septicus hatása felülmúlhatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs V. gyógyszer-tárában. 1224

Legjobb lugmentes

arc- és kézmósó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi esz- radékokból készült, lugmentes, a legfínnyásabb arcú hölgyek és gyer- mekek, csecsemők mosására leg- alkalmasabb. Legtartósabb, legfi- nomabb és leghatásosabb fürdő- szappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tára Batthyányu. 1224

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Osztályának

HETI KIMUTATÁSA
Klein Sándor, Képpich Zsigmond, utkár. igazgató.

Szabó Lipót, Irodavezető.

Hivatalos helyiség:

Tabajdy Károly-u. 1. sz. saját ház.

Telefon 863. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig és délután 3-4 óráig.

Keresünk:

ARADRA:

fiatal irodistát.

VIDÉKRE:

1 fűszer és esemoge, 2 fűszer, rőtös és rövid, 1 vas és fűszer, 1 rőtös és divat, 3 fűszer és rövid és 2 vegyeskereskedő- segédt.

Ajaniunk:

Körünk női kereskedelmi szaktanfolyamát sikeresen végzett hallgatóit irodistanok- nek ill. pénztárosnőknék.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Kör- tagjaink előnyben részesülnek. Vidéki meg- keresésekre, csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk. 301

80 hektoliter

Jó minőségű 1913. évi termésű

muszkai hegyi bor

e l a d ó.

Cim a kiadóhivatalban. 4767

Hatóságilag engedélyezett

Patkány- és egérintés

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintéshez ajánlok patkány- és egérintés-baci- lust. A XX. század legmegbízha- tóbb patkány és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem vesze- delmes, tehát mindenütt elhelyez- hető.

A patkány- és egérintés bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiir- tására 6 K.

1 nagy adag 3-600 patkány ki- irtására 12 K.

„Matteine“ vegyészeti laboratorium

Arad, Tabajdy Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-15.

3561